

ΒΙΩΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ ΤΗ 4 ΜΑΙΟΥ 1878

ΦΥΛΛ. 5.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ.

(συνέχεια από σελίδ. 33)

Ἡμισία περίπου παρήλθεν ἑκατονταετηρίς, ἄφ' ὅτου ὁ δαφνοστεφῆς Βελισάριος ἀπέδιώξε τοὺς Βουλγάρους ἐκ τῶν Βυζαντινῶν χωρῶν καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας οὐδεὶς γίνεται λόγος περὶ αὐτῶν, ὅτε κατὰ τὸ 626 μ. χ. ἀπαντῶμεν αὐτοὺς πάλιν πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποτελοῦντας μέρος τοῦ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Χαγιάνου (χάν) τῶν Ἀβάρων στρατοῦ, ὅστις τοσοῦτον στενῶς περιεκύκλωσε τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας, ὥστε, ὅτε οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐπεμψαν πρέσβεις πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν βαρβάρων τούτων φυλῶν καὶ χαγιάνον τῶν Ἀβάρων Βαϊάνον, ἵνα συνθηκολογήσωσιν, οὗτος ἀγερώχως ἀπήτησεν ἵνα πάντες οἱ κάτοικοι τῆς πρωτεύουσας ἀφήσωσι τὰς ἐστίας των καὶ παραλαβόντες ἕκαστος ἓν ἱμάτιον ἀπέλθωσιν εἰς Ἀσίαν ἐγκαταλείποντες αὐτῷ τὴν πλουσιωτάτην τοῦ Κωνσταντινίου πόλιν, ἄλλως ἢ καταστροφή αὐτῶν ἦτο βεβαία· διότι « ἵνα διαφύγητε τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, εἶπεν αὐτοῖς, πρέπει νὰ γεινήτε ἰχθῦες, ἵνα ἀπέλθητε διὰ θαλάσσης ἢ πτε-

ρωτοὶ ἵνα ἀπέλθητε εἰς τὸν οὐρανόν. » Ἡ ὑπεροπτικὴ αὕτη ἀπάντησις καὶ ὁ ἐπικείμενος κίνδυνος ἐξήγειραν παρὰ τοῖς τοῦ Βυζαντίου κατόικοις τὸ ἔθνικόν καὶ θρησκευτικὸν αἴσθημα, ἐφ' ὃ καὶ λαβόντες βοήθειαν ἐκ δώδεκα χιλιάδων κατοφράκτων (1) παρὰ τοῦ ἐν Ἀσίᾳ κατὰ τῶν Περσῶν πολεμοῦντος αὐτοκράτορος αὐτῶν Ἡοκλείου καὶ ἐνθαῦρονθέντες ἐκ τῶν νικῶν αὐτοῦ, ἐξῆλθον πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ ἐκ τῶν τειχῶν καὶ κατετρόπωσαν τὸν ἐξ Ἀβάρων, Γεπιδῶν, Ῥώσσων, Βουλγάρων καὶ Σλαύων συγκείμενον ἐκεῖνον στρατὸν, ὅστις μετὰ τὴν καταστροφήν τῶν Σλαυικῶν πλοίων ὑπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ στόλου, ἠναγκάσθη νὰ λύσῃ τὴν πελιορκίαν καὶ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ἴδια.

Ἐν τῇ ἐπιδρομῇ, ἣν ἀνωτέρω περιεγράψαμεν οἱ Βούλγαροι δὲν παριστῶσι τὸ πρωτεῦον πρόσωπον, διότι ὀλίγον πρότερον αὐτῆς καταβλήθέντες καὶ νικηθέντες ὑπὸ τοῦ τῶν Ἀβάρων Χαγιάνου Βαϊάν εἶχον ὑποκύψει εἰς τὸν Ἀβαρικὸν ζυγόν.

Οὐδόλως ὁμοῦς ἐλησμόνησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των· διότι ἀποθανόντος μετ' ὀλίγον τοῦ προσηρθέτου χαγιάνου τῶν Ἀβάρων, οἱ τέως

(1) Οἱ ἑκρέως ὅπλισμένοι στρατιῶται ὠνομάζοντο κατάρρακτοι.

ὑποτελεῖς Βούλγαροι ἀπήτησαν ἵνα ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῶν ἐκλεχθῆ ὁ μέλλων Χαγιάνος καὶ ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ ἀπεισάτησαν ἵνα ἀποσιώσωσι τὸν Ἀβρικὸν ζυγόν. Ἐν τῷ πολέμῳ αὐτῶν τούτῳ, οἱ Βούλγαροι, καίτοι ἡ Β. Ζαντινὴ αὐτῇ ἐφάνη εὐμενὴς αὐτοῖς καὶ ὑποδοιχοῦσα τὸ κίνημα τῶν ἐνεκεν ἰδιαιτέρων αὐτῆς πολιτικῶν σκοπῶν (2), μολοντούτο πάλιν κατετροπώθησαν ὑπὸ τῶν Ἀβάρων καὶ ἔμεινον ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀβάρους δὲν ὑπέστησαν ἐκ τῆς αἱματηρᾶς ταύτης πάλης ὀλιγωτέρας ἀπωλείας καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐξησθένησαν, ὥστε ὁ Κουβράτος ἀρχηγὸς τῶν Βουλγάρων συνδέσας κατὰ τὸ 634 συνήκην μετὰ τοῦ Ἡρακλείου ἠδυνήθη εὐκόλως ν' ἀνατρέψῃ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἀβάρων καὶ νὰ βασιλεύσῃ μέχρι τοῦ 660 οὐχὶ μόνον ἐπὶ τῶν Βουλγάρων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν Οὐνιγῶρων (Οὐγγρων). Ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος μετὰ τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κουβράτου γενομένην συμμαχίαν ἐπεμψε αὐτῷ πλοῦσια δῶρα καὶ τὸν ἐτίμησε διὰ τοῦ τίτλου τοῦ πατρικίων τῆς αὐτοκρατορίας.

Ἀποθνήσκων ὁ συνετὸς Κουβράτος καὶ καλῶς γινώσκων ὅτι ἡ ἔνωσις ἀποτελεῖ τὴν ἰσχὺν παρήγγειλεν εἰς τοὺς πέντε υἱοὺς του ἵνα μὴ ἀποχωρισθῶσιν, ἀλλὰ νὰ προσπαθῶσιν παντὶ τρόπῳ νὰ διατηρήσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ ἐκτείνωσι τὸ κράτος των. Ἡ ζήλοτυπία ὅμως καὶ ὁ φθόνος ἐξπειραν σκάνδαλα μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοὺς ἠνάγκασαν ἵνα ἕκαστος, ἐκτὸς τοῦ πρεσβυτέρου ὀνομαζομένου Βατβαίτ, ὅστις ἔμεινε ἐν τῷ πατρῷῳ κράτει, νὰ λάβῃ ἰδίαν ὁδὸν πρὸς θήρυσιν τύχης.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων τριῶν υἱῶν τοῦ Κουβράτου οὐδένα ποιούμεν ἐνταῦθα λόγον ὡς ἐκτὸς ὄντων τοῦ παρόντος θέματος, ἀκολουθοῦμεν ὅμως τὸν τέταρτον ἀδελφὸν αὐτῶν Ἀσπουράχ, ὅστις μετὰ τῶν ὁπαδῶν του διαβάς τὸν Βορου-

2) Ἡ εὐφυὴς Βυζαντινὴ πολιτικὴ προσεπάθει διὰ παντὸς τρόπου ἵνα ὑποστηρίξῃ πάντοτε τὰς μεταξὺ δύο ἀγρίων καὶ ἐπιδρομικῶν ἔθνῶν διενέξεις, αἰτινες ἀπέληγον πολλάκις εἰς αἱματηροτάτους πολέμους, καὶ οὕτω ὠφελείτο ἐκ τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν ἐξασθησῆς.

σθένην, τὸν Δνίεστερ (3) καὶ τὸν Ὀνγλου (4) ἐσκήνωσεν ἐν Βάρναις (5) ἐν τισὶ λόχοις καὶ ὄρεσι (6) καὶ διέλυσεν οὕτω τὴν μεταξὺ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἡρακλείου συνομολογηθεῖσαν συμμαχίαν.

Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντ. ὁ Πρωγάτος μαθὼν τὴν εἰς Δακίαν εἰσβολὴν αὐτῶν καὶ προσέτι ὅτι ἠτοιμάζοντο ἵνα διέλθωσι τὸν Δούναβιν καὶ λεηλατήσωσι τὴν Θράκην, διέταξεν ἵνα ἄσπασαι αἱ λεγεῶνες συναθροισθῶσιν ἐν Θράκῃ καὶ ὁ στόλος πλεύσῃ πρὸς τὸν Δούναβιν. Τεθεὶς δὲ ἐπὶ κερπλῆς τῶν ἑαυτοῦ στρατευμάτων στήνει τοὺς αὐτοκρατορικοὺς ἀετοὺς πρὸ τοῦ Ὀνγλου. Οἱ δὲ Βούλγαροι πτοηθέντες ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ καὶ τοῦ θάρρους τῶν αὐτοκρατορικῶν στρατευμάτων, ἀποσύρονται καὶ ὀχυροῦνται ἐν ταῖς φύσει ὀχυραῖς θέσεσι ταῖς περὶ τοῦ Ὀνγλου, ὅπου μὴ δυνάμενοι νὰ εἰσβάλῃ διὰ τε τὰ τέλματα καὶ τὴν τοῦ τόπου ὀχύρωσιν ὁ Βυζαντινὸς στρατὸς ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ ἀπρακτῶν. Ἐκ τῆς ἀπραξίας ταύτης ἐνεθάρρυνθησαν μὲν οἱ Βούλγαροι, ἀλλ' οὐδὲ ὁλως ἀπετόλμησαν νὰ ἐξέλθωσι τῶν ὀχυρωμένων θέσεων των.

Κατὰ κακὴν ὅμως τύχην τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ αὐτοκράτωρ προσβλήθεις ὑπὸ ποδαλγίας ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τῆς ἀκολουθείας αὐτοῦ πρὸς Μεσημβρίαν, ἀφ' οὗ πρῶτον παρήγγειλεν εἰς τοὺς στρατηγούς αὐτοῦ ἵνα προσπαθῶσιν παντοίοις τρόποις νὰ ἐξάξωσι τὸν ἐχθρὸν ἐκ τῶν ὀχυρῶν θέσεων του καὶ τὸν ἀναγκάσωσι νὰ δεχθῆ τὴν μάχην εἰς ἀνοικτὸν πεδίον, ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει ἀ-

3) Κωνσταντίνος ὁ Πορφυρογέννητος ὀνομάζει αὐτὸν Δάναστριν. De administrando imperio, σελ. 73.

4) Ἀγορεύεται τὸ νῦν ὄνομα τοῦ ποταμοῦ τούτου, ἀλλ' ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ Θεοφάνου, ὅστις θέτει αὐτὸν ἄνω τοῦ Δουναβίου, φαίνεται ὅτι εἶναι εἰς τῶν μεγάλων ποταμῶν, οἵτινες δισχίζουσι τὴν Δακίαν. Συγγραφεῖς τινες μάλιστα διίσχυρίζονται ὅτι εἶναι ὁ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Μ. Πέτρου περίφημος καταστάς Προῦθος. La Bulgarie Παπαδοπ. Βρετού, σελ. σμ. 2

5) Ἡ σήμερον Βάρνα ἦτις πρότερον ὀνομάζετο Ὀδησσὸς καὶ ἦν ἀποικία τῶν Μιλησίων. Τοῦ αὐτοῦ σελ. 198.

6) Λέοντος Γραμματικοῦ Χρονογράφ. σελ. 161

πηγόρευσε αὐτοῖς αὐστηρῶς νὰ προσβάλωσι αὐτὸν ἀλλὰ νὰ τὸν περικυκλώσι μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς του. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ὁμοῦ τοῦ αὐτοκράτορος κακὸς δαίμων διέσπειρεν ἐν τῷ στρατῷ ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἤθελε πλέον ἐπιστρέφει καὶ ὅτι ἐγκατέλειπε αὐτὸν εἰς τὴν τύχην των, δι' ὃ ἀποδειλιάσαν τὸ ἱππικὸν «φυγῆ ἐχρήσατο μηδενὸς διώκοντος». Ἐκ τῆς συγχύσεως ταύτης καὶ τοῦ πανικοῦ φόβου ἐπωφεληθέντες οἱ Βούλγαροι ἐπῆλθον ξιφίφρις κατὰ τοῦ κατεπτομένου Βυζαντινοῦ στρατοῦ, τὸν ὅποιον κατατροπώσαντες κατεδίωξαν πέραν τῶν ὀχθῶν τοῦ Δουναβίου, ὅν καὶ διαβάσαντες ἐγκατεστάθησαν μονίμως εἰς τὴν μεταξὺ αὐτοῦ, τοῦ Αἴμου καὶ τοῦ Εὐξείνου γῶραν τὴν ὀνομασθεῖσαν Μικρὰν Βουλγαρίαν πρὸς διάκρισιν τῆς περὶ τὸν Βόλγαν Μεγάλης ἢ Μαύρης Βουλγαρίας. Αὐτόθι δὲ κατὰ πρῶτον ἦδη ἐγένοντο γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Βούλγαροι, διότι πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὀνομάζοντο Οὐννογουνδοῦροι. (7).

(ἔπεται συνέχεια) Σ. Σολομωνίδης.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΔΟΞΙΑΣ

ΣΧΕΤΙΚῶΣ ΠΡὸΣ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ.

ὑπὸ

Θ. Βενετσάνου.

Ἡ ἱστορία ἀπατωμένη ἐξηπάτησε καὶ ἀπεπλάνησε τὴν ἀνθρωπότητα. Πάντα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς προκύψαντα ἔθνη, παρελθόντα καὶ ὑφιστάμενα, διατελοῦσι πεπλανημένα, ἐπιδειξάντα σεβασμὸν πρὸς τὴν ἱστορίαν ἀνεπιφύλακτον.

Τεθαμβωμένη ἡ ἱστορία ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας, τῆς κακοποιουῆς καὶ λυσσαλέας ταύτης δυνάμεως, δὲν διέγνωσε τὰ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἐπελθόντα ὑπὸ τῶν φιλοδόξων μεγάλα κακά, ἀλλὰ τοὺς ἐπὶ σφαγῆ καὶ ἐξανδραποδισμῷ τῶν ἐθνῶν

διαπρέψαντας, ὑψώσασα ὑπὲρ τὴν γῆν, μετὰ τῶν θεῶν, ὡς πρὸς ἰσοτίμους συγκατέλεξεν.

Ὡς οἱ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου θαυμασταὶ συγκρίνατε τὴν ἐποχὴν του, τὴν μετ' αὐτῶν, καὶ ἐνόσω ἐπεκράτου τὰ ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ τῶν διαδόχων του, πρὸς τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους, καὶ μέχρι τῆς παρακμῆς τῶν ἡμιθέων ἀνδρῶν τῆς δημοκρατουμένης Ἑλλάδος.

Συγκρίνατε τὴν τοῦ Καίσαρος καὶ τῶν μετ' αὐτῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατορῶν πρὸς τὴν πρὸ τοῦ Καισαρισμοῦ ἀκμάζουσαν Ῥωμαϊκὴν δημοκρατίαν, καὶ εἶπατε, εἰς ποίαν ὀφείλεται ἡ σοφία καὶ αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ δύο αὗται σώτειραι τῆς δεσμευθείσης διανοίας καὶ διαστραφείσης συνειδήσεως.

Ἀρνῆθητε ἐὰν τὸ ἐπικρατήσαν σκότος, ἡ ἐπελθούσα κακοδαιμονία καὶ ἡ ὑφισταμένη ἀτελευτήτος πάλη, δὲν συγκροτῆται πρὸς διάρρηξιν τῶν δεσμῶν, μετ' ὧν οὗτοι περιέζωσαν πᾶσαν τὴν γῆν.

Ἐψοῦμενοι ὑπεράνω τῆς βεβακχευμένης ἱστορίας, εἶπατε, ἐὰν ὁ ὑπ' αὐτῆς προσφερόμενος εἰς αὐτοὺς φόρος ὑπῆρξε δικαία τῶν εὐεργετημάτων αὐτῶν ἀμοιβή.

Διατρέξατε τὸν ἐποχὴν των μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν διαδόχων καὶ ἐμοφρώνων των, καὶ δεῖξτε τὰ περισσώθοντα μνημεῖα, ἅπερ οἱ μεταγενεστέροι εὐλαβῶς προσκυνοῦσι, καὶ εἰς τὰ ἕποια μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἐκστάσεως ἀπέβλεψαν καὶ ἀποβλέπουσι, ὡς πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὑπὸ τοῦ Περικλέους καὶ τῶν διαδόχων τῆς περινοίας καὶ σοφίας ἐκείνου.

Ἀλλ' ἐὰν σὰς κάμνη κόπον νὰ προστρέξῃτε εἰς τοσοῦτον μεμακρυσμένης ἐποχῆς, καὶ δὲν νομίζητε ὀρθὸν ν' ἀμφισβητήσητε πρὸς τὴν ἱστορίαν, τὸ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐπιβλήθον κύρος, συγκρίνατε τὰς πολιτείας τοῦ Καισαρισμοῦ πρὸς τὴν πολιτείαν τοῦ Βασιγκτῶνος τοῦ ἐπαξίως τιμηθέντος ἐν τῇ γῇ καὶ στεφθέντος ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ἀναλογίσθητε, ὅτι χθὲς ἔτι δύο τῶν μάλων κραταιῶν, φιλελευθέρων καὶ ὑπερηφάνων ἔθνῶν, ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Ἀγγλία, οἰκιοθελῶς ὑπέβληθησαν εἰς τὴν κρίσιν μικροσκοπικοῦ μὲν κρά-

7) Ἴδε Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου θέματα Βέλ. II.

τους ως πρὸς τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν πληθυσμὸν, ἀλλ' ὑπερτίμου παντός ἄλλου διὰ τοὺς θεσμούς του, ἤτοι εἰς τὴν ἀνταξίαν τῶν ἐνδόξων ἀρχαίων δημοκρατιῶν δημοκρατουμένην Ἑλβετίαν.

Ἐγκύψατε εἰς τὴν ὁμοίτητον τῶν Ἀλεξάνδρων καὶ Καισάρων ἱστορίαν τοῦ Ναπολέοντος καὶ εἰς τὴν μετ' αὐτοῦ συνεχομένην καὶ ἀχώριστον ἐφήμερον Γαλλικὴν δημοκρατίαν.

Μὴ ἐκπλαγῆτε ἐπὶ τῇ θεᾷ τῆς ἀποκοπέισις κεφαλῆς τοῦ ἀγαθοῦ βασιλέως. Μὴ σὰς τρομάξωσι τὰ μαρτύρια τῆς χαρισιστάτης ἀλλ' ἀλαζόνης καὶ πείσιμονος βασιλείσης. Μὴ ἀποστρέψετε τὸ πρόσωπον ἀπὸ τῆς δυσειδοῦς μὸρφῆς τοῦ θηριώδους Μαράτου, καὶ μὴ φρίζετε εἰς τὴν θεαν τῶν ἀποκεφαλιζομένων καὶ κατὰ σωρούς καταποντιζομένων, ἀλλὰ προσέξατε!

Προσέξατε, διότι φαινόμενον μᾶλλον καταπληκτικὸν θέλει προσβάλει τὴν ὄρασίν σας, καὶ διαταράξει τὰς φρένας σας. Ἐν αὐτῇ τῇ γαλλικῇ δημοκρατίᾳ θέλετε ἰδεῖν, ὅτι καὶ μετὰ δύο καὶ ἐπέκεινα χιλιάδας ἔτη, ὑπάρχουσι Βροῦτοι καὶ Κάσσιοι, ἀποθησκόοντες πρὸς διάσωσιν τῆς ὀπαρασσομένης ἐλευθερίας.

Ὅποια ἀληθῶς θαυμασία ὁμοιότης, ὅποια μετεμψύχωσις προσώπων. Ποία δὲ σύμπτωσις! Ἡ φιλοδοξία τοῦ Καισάρος ἀπῆλθε δὴ περὶ τοῦ ἑκατομύρια ἀνθρωπίνων θυμάτων, ἰσάριθμα ὑπῆρξαν καὶ τοῦ ὁμοδόξου αὐτοῦ Ναπολέοντος. Εἰς πόσα ἄρα νὰ συνεποσώθησαν τὰ τοῦ μετὰ τῶν δύο τούτων πρωτεύοντος πρώτου κοσμοκράτορος;

Καί, οὗτος μὲν, καὶ τοὶ τῶν Μπραθονομάχων καὶ Σαλαμινομάχων στρατηλατῶν, ἦτο βασιλεύς· ἀλλ' ὁ Καισάρ καὶ ὁ Βονοπάρτης, τὰ γνήσια καὶ περιφανῆ τῆς δημοκρατίας προϊόντα, αὐτοὶ οὗτοι οἱ μὲ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας εἰς τὰς ἀκαταγωνίστους χεῖρας τῶν συσσωρευσάντες μυριάδας ἐπὶ μυριάδων ἀνθρωπίνους ὑπάρξεις, τίνες ἀπέβησαν;

Ὅποια ἀγαθὰ εἰς ἀντάλλαγμα ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος ἐγκατέλειπον οἱ τρεῖς οὗτοι μέγιστοι τῶν ἐπὶ γῆς βασιλέων. Μετ' αὐτοὺς δὲ, οἵτινες ἔσχον τὸ τέλος τοῦ βίου πρόωρον καὶ ἄδηνυρον, οἱ τούτων διάδοχοι καὶ κληρονόμοι

πῶς προσεφέρθησαν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα;

Το γενικευθὲν, δεσπόσαν, κατατυραννήσαν καὶ κατατυραννοῦν μοναρχικὸν καὶ αὐτοκρατορικὸν σύστημα, καθ' οὗ ἐξηγέρθη ἡ ἀνθρώπινος συνείδησις ὑπῆρξε τὸ μέγα ἔργον αὐτῶν καὶ τῶν ἀπογόνων των.

Τούτου τοῦ ὀλεθρίου συστήματος τὰ κατορθώματα, ὡς ἀριστουργήματα μετέδωκεν ἡ ἱστορία καὶ δὲν παύει νὰ μεταδίδῃ. Πᾶσαν δὲ, δυνάμει αὐτοῦ κτόσιν κατάκτισιν, καὶ πάντα ἐξανδραποδισμόν ἐχαρακτήρισεν ὡς ἔργον μέγα, ἰδίαις χερσὶ θέσασα ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τερατουργῶν στέφανον δόξης. Ἐγείρασα ἀνδριάντας ἀμέσως παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ἐξ ἀνθρωπίνου αἵματος σχηματισθέντων ποταμῶν, προκαλεῖ ἡ μᾶλλον ἐπιτάττει θεῖον πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἥρωας σεβασμῆν.

Ὡ! ὅποιον λοιπὸν καταχθόνιον ἐπιρροὴν ἔσχεν ἀνέκαθεν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχῃ ἡ φιλοδοξία!

Προσφάτως, βασιλεὺς κράτους δευτερεύοντος, ὁ τῆς Ρωσσίας Γουλιέλμος, τῇ συνονοχῇ καὶ συμπαρῆξί ἑτέρου μεγαλητέρου κράτους, ἐπιτίθεται κατὰ τῆς μικρᾶς Δανίας καὶ τὴν ἀκρωτηριαζέει. Ἐπὶ τὸ πρόσημα φυλετικῶν δικαιώματος λησμονοῦντος τὴν χθὲς ἔτι σύμμαχόν του Αὐστρίαν, τὴν καταπολεμεῖ, καὶ τῆς ἀφαιρεῖ χώρας καὶ λαούς. Ἀπὸ μικρὰ καθίσταται μεγάλη ἡ Ρωσσία, ἀλλ' ὁ ἀκόρεστος δόξης ἡγεμὼν καὶ μ' ὅλα αὐτὰ δὲν θεωρεῖ τὸ κράτος αὐτοῦ ἄρκούντως εὐρῆ, καὶ ἑαυτὸν ὑπ' ὅλα καὶ καθόλα δεδοξασμένον.

Τῇ συνεργείᾳ συμβούλου δαιμονίου δραξάμενος τῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπιτεινομένης μετὰ τὸ ἐπιλήσιμονος καὶ παραβίου Ναπολέοντος τοῦ Βου καὶ τῆς φιλελευθέρου μερίδος διαστάσεως, προκαλεῖ ζήτημα, συγκροτεῖ τούτου ἕνεκεν πόλεμον πρὸς τὴν Γαλλίαν, ἀνατρέπει τὴν αὐτοκρατορίαν καὶ αἰχμαλωτίζει αὐτὸν τὸν εὐεργέτην τοῦ αὐτοκράτορα. Κατακρατεῖ βίαν καὶ παρὰ τὴν θέλησιν του λαὸν ὄλον καὶ φέρει τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν παντελεῖ δυστυχίαν εἰς ἀπειραριθμούς οἰκογενείας.

Ὅπως ἐκπλήνῃ τὸν ὑπὸ τοῦ Γάλλου δορυκτῆτορος στρατηγοῦ Βονοπάρτου προσαφθέντα

εἰς τοὺς Πρώσους βασιλεῖς ῥύπον, περιῦβρισε τὴν μεγαλοπρεπεστέρην πόλιν τῆς ὕψηλίου, καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἐπεβάλετο συνθήκης διεναιεῖ τὴν ἐξόντωσιν τοῦ πρωτεύοντος μετὰ τῶν μεγάλων κρατῶν. Προφάσει δὲ ὅτι ἀσφαλίξει ἀπὸ μέλλοντα κίνδυνον τὰ ἀνεξάρτητα γερμανικὰ κράτη, στέφεται αὐτοκράτωρ καὶ δεσπόζει αὐτῶν.

Τοιαῦτα τὰ χθεσινὰ καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, ὄζοντα μεσαιωνισμοῦ, ἔργα ἡγεμόνος βασιλεύοντος τοῦ μᾶλλον προκεχωρημένου εἰς τὰ φῶτα, εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ εἰς τὸν πολιτισμὸν, μετὰ τῶν ἔθνων, πρωσοικῶν ἔθνους. Τοιαῦτα τ' ἀγαθὰ ἄπερ ἡ ἱστορία στέψασα στεφάνοις ἐκ μυρσίνης καὶ ἐλαίας πεπλεγμένοις, ἐπέθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νικητοῦ, ἐπικροτοῦσης τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀλλὰ τῆς φιλοδοξίας αὐτοῦ τε καὶ τῶν μεγαλειποδῶλων συμβούλων του, πολὺ μᾶλλον διδακτικωτέρα ἀπέβη, ὑπὸ τὸ ὅποιον προέκυψε πρόσημα, ἡ ῥωσοικὴ φιλοδοξία.

Ἡγεμόνες φύσει καὶ θέσει δεσπότες ἔθνους δούλου, παρίστανται συμπαθεῖς πρὸς λαούς ὁμοτίμους, τῶν ὁποίων οὗτοι κυριαρχοῦσι λαῶν ἀπὸ δὲ τοῦ Μεγάλου Πέτρου καὶ ἐντεῦθεν πάντες οἱ τούτου διάδοχοι, εἰδειξαν ἰδιάζον ἐνδιαφέρον, διὰ τοὺς δεδουλωμένους, τῇ Τουρκίᾳ, χριστιανικοῦς ὁμοδόξους καὶ ὁμοφύλους τῶν λαούς.

Ἡ Εὐρώπη ὑποπτος διακειμένη πρὸς τὰ φιλόληθρα τῆς Ρωσσίας αἰσθήματα, ἀντετάσσετο· ἀλλ' αὕτη τεθωρακισμένη πάντοτε μετὰ τὴν δύναμιν τῆς ἀγίας θρησκείας, ἐνισχυομένη ὑπὸ τῆς ἱερότητος τοῦ ὁποίου ἐνεστερνήσατο πάθου, καὶ τὸ δέλεαρ τῆς φιλανθρωπίας προβάλλουσα προεχώρησεν· χάρις δὲ εἰς τὴν διαίρεσιν τῶν μὲν, καὶ εἰς τὴν μετ' αὐτῆς ἐνότητα τῶν δὲ, εἰς τὸ ὅποιον ἡ δεξιὰ αὐτῆς πολιτικὴ συνέτεινε, καὶ ἐπέτυχεν.

Οὐχ ἦττον τῆς δεξιότητος καὶ τῶν προσπαθειῶν τῆς συνετέλεσεν αὕτη ἡ εἰμαρμένη, διὰ τοῦ ἐπισυμβάντος τραγικοῦ θανάτου τῶν ἐν Θεσσαλονικῇ προξένων τῆς σφαγῆς, ἀτιμώσεων, ἐξανδραποδισμοῦ, καὶ παντός εἶδους κακώσεων τῶν ἐν πολέμῳ σλάβων, καὶ κατεξοχῆν

τῶν βουλγάρων.

Ἐπὶ τοιοῦτους οἰωνούς ἀρξαμένη τῆς ἐξεγέρσεως τῶν δεδουλωμένων τῇ Τουρκίᾳ σλάβων, ἔσχε εὐλογον πρόφασιν, καὶ τὴν μᾶλλον πρόσφορον εὐκαιρίαν, νὰ παρεμβῇ ἡ Ρωσσία μετὰ πλείονος παράποτε πεποιθήσεως. Συνέτρεχε δὲ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν, ὁ πρῶτος εὐγενής, γενναῖος καὶ ἀφιλοκερδής, δεδοκιμασμένος χαρακτήρ, τοῦ αὐτοκράτορος, τοῦ δόντος ὑπαρξίν πρὸς αὐτὰ τῶν μεγαλοτάτων τῆς Ρωσσίας τὰ ἀνδράποδα.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ.

Στράβων ὁ γεωγράφος διερχόμενος τῆς πόλεως Σμύρνης ὑπὸ ἀνεκφράστου κατελήφθη θαυμασμοῦ ἀπέναντι τῆς ὠριότητος τῆς πόλεως, ἐφ' ἧ καὶ ὁ περὶ τοὺς ἐπαίνους μὴ ἀφειδῆς οὗτος συγγραφεὺς δὲν ἐδυνήθη νὰ μὴ ὀνομάσῃ αὐτὴν καλίστην τῶν πασῶν. Ἀπειρα τότε οἰκοδομήματα ἐκόσμουσαν τὴν ὠραίαν ταύτην πόλιν ἰδιωτικὰ τε καὶ δημόσια· ἐδῶ μὲν ἐγείροντο οἱ ναοὶ τοῦ Διὸς, τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τοῦ Ὀμήρου, ἐκεῖ δὲ παντοῖαι σχολαὶ πάσης ἐπιστήμης καὶ πάσης παιδεύσεως καὶ ἰδίως τῆς ἱατρικῆς, πέραν πάλιν ἐκεῖ βιβλιοθήκαι καὶ γυμνάσια, ἐδῶ δὲ θέατρα καὶ ἀμφιθέατρα καὶ στάδια καὶ παντοῖα ἄλλα ἰδρύματα πρὸς ψυχαγωγίαν τοῦ σώματός τε καὶ τῆς ψυχῆς.

Μουσεῖον τῆς Ἰωνίας, Ἀσυλον τῶν Χαρίτων, Πρωτὴ Ἀσία κάλει τε καὶ μεγέθει καὶ τὰ παραπλήσια εἰσι τὰ ἐπιθέτα δι' ὃν τὸ ὄνομα τῆς φίλης Σμύρνης κοσμοῦσιν οἱ τε συγγραφεῖς καὶ τὰ τῶν πατέρων μας μνημεῖα, τὰ κρῦα ἐκεῖνα ἐπιγράφα μα μάρμαρα, ἄπερ ἐν τοῖς σπλάγγνοις αὐτῆς διεφύλαξεν ἡ γῆ ἀπὸ τὴν ἐπήρεια τῶν χρόνων.

Καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον οὐδαμῶς ὑστέρει τῶν ἄλλων τῆς ἀρχαιότητος ἀφνειῶν πόλεων ἡ Σμύρνη, ὡς τοῦτο δῆλον γίγνεται ἐκ μιᾶς μόνης

μαρτυρίας, ἢν θ' ἀναφέρωμεν ὧδε, τὴν τοῦ περιηγητοῦ Πausaniou, ὅστις μαρτυρεῖ λέγων ὅτι ἐν τῷ τῶν Νεμεύσεων ἱερῷ ἄ γ ἄ λ μ α τ α χ ρ υ σ ἄ ἰ δ ρ υ ν τ ο.

Ἀναγινώσκοντες δὲ τινος πάντα ταῦτα, λίαν φυσικῶς διεγείρεται ἐν αὐτῷ ἡ ἔνστασις: καὶ ποῖος ἦν ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ταύτης κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς; Ἰδοῦ ἐρώτησις πρὸς ἡν οὐδὲν θὰ δυνήθῃ τις νᾶπαντήσῃ νῦν μεθ' ὅλης τῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀνερευνησεως καὶ μελέτης αὐτοῦ. Μόνον δ' ἴσως κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰς λοιπάς συγχρόνους αὐτῆς πόλεως θὰ ἐδύνατο νὰ ἐκφέρῃ γνώμην ἀσθενεστάτην ἄλλως καὶ οὐδαμῶς ἱστορικὸν κύρος καὶ βᾶρος ἔχουσαν. Ὅθεν μετὰ θετικότητος δύνатаί τις εἰπεῖν ὅτι ἄγνωστος τυγχάνει ἡμῖν ὁ πληθυσμὸς τῆς Σμύρνης κατὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ χρυσὴν ἐκεῖνην αὐτῆς ἐποχὴν.

Ἀλλὰ μὴν καὶ τὴν μεθύστερον ἐποχὴν, κατὰ τὴν βυζαντιακὴν δὴλον ὅτι, ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου αἱ γνώσεις καὶ αἱ εἰδήσεις ἡμῶν δὲν εἶναι δυστυχῶς πλείότεραι. Μόνον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας καὶ ἰδίως κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας ἑκατονταετηρίδας δύνатаί τις νὰ λάβῃ ἐννοιάν τινα τοῦ κατὰ διαφόρους χρόνους πληθυσμοῦ αὐτῆς. Τοῦτο δὲ χάρις τῶν περιηγητῶν καὶ τῆς ἱερᾶς ἐφευρέσεως τοῦ Γουτεμβεργίου· δυστυχῶς ὅμως οἱ ὑπ' αὐτῶν διδόμενοι ἀριθμοὶ ἂν καλῶς τις αὐτοὺς ἐξετάσῃ, θὰ ἰδῇ μετὰ λύπης ὅτι δὲν ἔχουσι μεγάλην ἀκριβειαν δι' ὅπερ ὅμως δὲν πρέπει νὰ κατακρίνωμεν τοὺς καλοὺς ἐκεῖνους ἀνδρας, ὁπότε ἀναλογισθῶμεν ὅτι οἱ πλείστοι τούτων ἢ μᾶλλον ἅπαντες ἀνατραφέντες ἐν Εὐρωπαϊκῇ κοινωσίᾳ ὑπὸ ἀκραδάντων θεσμῶν καὶ κυβερνήσεως μητρικῆς διοικουμένης, ἐγκατέλειπον τὰς ἐστίαις αὐτῶν, ἵνα περιέλθωσιν ἐπὶ τὴν Ἀνατολὴν μετὰ τοιαύτης προκαταλήψεως ἐν ταῖς καρδίαις των οἷαν θὰ περικλείῃ νῦν ἐν ἑαυτῷ πᾶς ὁ ἐπιλαμβανόμενος νὰ πορευθῇ ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Στάνλεϋ ἢ τοῦ Διβιγκστόνος· ἐθεώρουν ἐν ἐνὶ λόγῳ τὴν Ἀνατολὴν, ἔχοντες ἄλλως πλῆρες δίκαιον, ὡς χωρᾶν ἐν ἣ τις οὐδὲν βῆμα ἐδύνατο νὰ ποιήσῃ, χωρὶς νὰ φοβῆται τὰς ἐπιθέσεις τοῦ τε δυναστεύοντος καὶ τοῦ δυναστευομένου λαοῦ· ἢ ὁ καὶ μόλις ἐπιβιβάζοντο ἐπὶ

τῆς παραλίας ἢ καὶ πρὸ τῆς ἀποβιβάσεως αὐτῶν, ἐπὶ τοῦ πλοίου ἔτι ἐπρομηθεύοντο διὰ τοῦ προξένου τοῦ εἰς ὃ ἀνήκον ἔθνους δύο ἢ καὶ πλειότερους γιανιτσάρους τοὺς ὁποίους ὡς ἀληθεῖς σωματοφύλακας θεωροῦντες καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν τιθέμενοι διήρχοντο πρῶτον τὴν πόλιν ἐφ' ἣς ἐπεβιβάζοντο καὶ εἶτα τὸ ἑσωτερικὸν τῆς Ἀνατολῆς· τὸ ταξείδιον αὐτῶν διήρκει τρεῖς ἢ τέσσαρες μῆνας, μεθ' οὗς ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν πατρίδα των ἐθετον ὑπὸ τὰ πειστήρια τὰς ἐντυπώσεις των, ἅς καὶ ἐθεώρουν ἀνενεγκλήτους καὶ λίαν βασίμους, καθ' ὅτι ἴσως πολλοὶ τούτων θὰ εἶχον ὡς ρήτραν τὸ παράδοξον λόγιον τοῦ Ἑρρίκου Ἀῖνε, καὶ πρὶν ἢ ἐκφρασθῇ ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι, ἵνα κρίνῃ τις καλῶς ζένον τινὰ τόπον ἀνάγκη νὰ μὴ τὸν γνωρίζῃ.

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ περιηγηταὶ οὗτινες ἐπεσκεπτοντο ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας τὴν Ἀνατολήν· ἀπορεῖ δὲ τις ὁποῖαν τινὰ πίστιν πρέπει νὰ δώσῃ εἰς τοὺς τοιοῦτους ἀγαθοὺς κατὰ τὰ ἄλλα ἀνδρας, οἵτινες πέντε ἢ ἕξ μόνον ἡμέρας διαμένοντες ἐν Σμύρνην ἢ ἔτι ὀλιγώτερον εἰς ἄλλας πόλεις, εἶχον καιρὸν νὰ περιέλθωσι τὰ ἐν αὐτῇ ἀξιοθέατα καὶ νὰ παραδώσωσιν ἅμα ἡμῖν ἀκριβεῖς ἀριθμοὺς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως, ὅπερ καὶ νῦν δὴ μεθ' ὅλας τὰς εὐκολίας, αἱ παρέχονται ἡμῖν μετὰ δυσκολίας, ἵνα μὴ εἴπω οὐδέποτε θὰ δυνήθῃ τις, ἔστω καὶ διαρκὴς κάτοικος ὢν αὐτῆς, ἐπαρκούντως νὰ ἐξακριβώσῃ, καὶ τοῦτο χάρις τῆς ἀγαθῆς προνοίας τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν τούτοις ὅπως ποτ' ἂν ἢ θὰ παρθεύσωμεν ἐν τῇ προκειμένῃ πραγματείᾳ ἐν πρώτοις μὲν τὰ τὸν πληθυσμὸν τῆς Σμύρνης ἀφορῶντα διάφορα χωρία τῶν περιηγητῶν, εἶτα δὲ διάγραμμα αὐτῶν. (α).

Καὶ πρῶτον ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ Ταβερνιᾶ ὅστις ἐπεσκεπθῆν τὴν Σμύρνην περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ιζ'. ἑκατονταετηρίδος καὶ ὅστις λέγει: (β) Ἄ' Ἡ πόλις εἶναι λίαν πυκνὰ συνοικισμένη περὶ τὰς ἐνενήκοντα χιλιάδας κατοίκων ἀριθμοῦσα, ὧν

α) Τοιοῦτόν τι διάγραμμα ἐποίησατο πρὸ ἡμῶν ὁ κ. Bonaventure Slaars ἐν τῷ ἀρίστῳ αὐτοῦ περὶ Σμύρνης πονήματι ἐξ ὃ ἔρανιζόμεθα τοῦτο.
β) Tavernier, Voyage au Levant, τ. Α'. σ. 104.

60000 περίπου εἰσὶ Τούρκοι, 15000 Ἑλληνας, 8000 Ἀρμένιοι καὶ 6 ἢ 7000 Ἰουδαῖοι· ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν Χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης, οἵτινες εἰσι κύριοι τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν διαφόρων συναλλαγῶν ἐστὶ οὐσιωδῶς λίαν μικρὸς. » Τὴν αὐτὴν ἑκατονταετηρίδα μετ' αὐτὸν ἔρχονται ὁ Σπώνιος (1675) καὶ ὁ Λεβρόν (1678) ὧν ὁ μὲν πρῶτος περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου λέγει (γ): « Ἡ πόλις αὕτη εἶναι λίαν καλῶς συνοικισμένη καὶ περιλαμβάνει πλέον τῶν 30 000 Τούρκων, 12 ἢ 15000 Ἰουδαίων καὶ 9 ἢ 10000 Ἑλλήνων, » ὁ δὲ δευτέρος (δ): « Ἡ πόλις Σμύρνη εἶναι λίαν πυκνὰ συνοικισμένη περιέχουσα 80000 περίπου κατοίκους, ὧν τὴν μεγαλύτεραν μερίδα ἀποτελοῦσιν οἱ Τούρκοι, μετ' αὐτοὺς οἱ Ἑλληνας, εἶτα οἱ Ἀρμένιοι καὶ Ἰουδαῖοι καὶ τέλος οἱ Χριστιανοὶ τῆς Εὐρώπης. »

Τὴν ιη'. ἑκατονταετηρίδα ἀξιωματικῶς περιηγητᾶς ἔχουμεν τὸν Τουρνεφόρτιον, (1702) τὸν Ποκάκιον (1739) καὶ τὸν Συναζέλ Γουφιῆ (1776). Τούτων ὁ μὲν πρῶτος ἀναφέρει περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Σμύρνης τὰ ἐξῆς (ε): « Ἀριθμοῦνται 15000 Τούρκοι, 10000 Ἑλληνας, 1800 Ἰουδαῖοι, 200 Ἀρμένιοι καὶ ἰσαριθμοὶ Φράγχοι » ὁ δευτέρος (ζ): « Ἡ Σμύρνη εἶναι λίαν πυκνὰ συνοικισμένη καὶ ἀριθμεῖ 50000 περίπου Τούρκους, 12000 Ἑλληνας, 200 Ἀρμένιοι καὶ 5 ἢ 6000 Ἰουδαῖοι. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐμπόρους τῆς Εὐρώπης, οὗτινες εἰσι κύριοι ἅπαντος τοῦ ἐμπορίου, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν εἶναι μέγας, ὁ τρίτος λέγει (η): « Ἡ Σμύρνη περιέχει περί-

που 100000 ψυχάς, τοῦτ' ἐστὶ, 7 ἢ 8 χιλ. Ἑλληνας 2000 Ἀρμένιοι καὶ 5 ἢ 6000 Ἰουδαῖοι » καὶ ὁ τέταρτος τέλος (θ): « Ἡ Σμύρνη περιέχει περίπου 100000 περίπου κατοίκους, τοῦτ' ἐστὶ 60 ἕως 65000 Τούρκους, 21000 Ἑλληνας, 10000 Ἰουδαῖοι, 5 ἕως 6000 Ἀρμένιοι καὶ 270 Εὐρωπαῖοι, οἵς πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ μέγαν ἀριθμὸν ὑπηρετῶν καὶ ἐργατῶν τοῦ ἔθνους των. »

Κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἑκατονταετηρίδα δέον νὰ ἀναφέρωμεν τὸν Τανκοῖνον (1812), ὅστις λέγει (ι): « Ἡ Σμύρνη περιέχει πλέον τῶν 100000 κατοίκων, ὧν οἱ 60000 εἰσὶ Τούρκοι· τὸ ἐπιπλέον δὲ τοῦ πληθυσμοῦ ἀποτελεῖται ἐξ 25 000 περίπου Ἑλλήνων, 10000 Ἀρμενίων, 5000 Ἰουδαίων καὶ ἰσαριθμῶν Γάλλων, Ἀγγλων Ἰταλῶν κ. ἄ. » τὸν Τεζιῆ (κ): « Ὁ πληθυσμὸς τῆς Σμύρνης, λέγει οὗτος, ὑπερβαίνει σήμερον τὰς 150000, ὧν τὸ ἦμισυ εἶναι Τούρκοι, 40000 Ἑλληνας, 15000 Ἰουδαῖοι καὶ 10000 Ἀρμένιοι· ὁ εὐρωπαϊκὸς πληθυσμὸς εἶναι μεταβλητὸς καὶ τείνει ἀείποτε εἰς τὸ νὰ ζῆθῃ, » καὶ τὸν Σέπερδ (1857) τέλος λέγοντα (λ): « Ὁ πληθυσμὸς τῆς Σμύρνης ἀνέρχεται εἰς 180000 κατοίκους, ὧν 80000 εἰσὶ Τούρκοι, 60000 Ἑλληνας, 20000 Ἰουδαῖοι, 10000 Ἀρμένιοι καὶ 5000 Φράγχοι. » Ὡστε ἐκ τῶν μαρτυριῶν γούτων καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν δυνάμεθα νὰ καταστρώσωμεν τὸ ἐπόμενον διάγραμμα τοῦ κατὰ διαφόρους καιροὺς πληθυσμοῦ τῆς Σμύρνης (μ).

Ἔτος.	Συγγραφεὺς.	Τούρκοι.	Ἑλληνας.	Ἀρμένιοι.	Ἰουδαῖοι.	Εὐρωπ.	Τὸ ὅλον.
1631	Ταβερνιῆ	60000	15000	8000	7000	90000
1675	Σπώνιος	30000	10000	15000	55000
1678	Λεβρόν	80000
1702	Τουρνεφόρτιος	15000	10000	200	1800	200	27200
1731	Τολλώ	50000	12000	7000	7000	76000

γ) Spon, Voyag. au Levant, τ. Α'. σ. 315.
δ) Br uyn, Voyag. τ. Α'. σ. 83.
ε) Tournefort, Voyage de Levant, lettre XXI.
ζ) Tollot, Nouv. Voyag. au Lev. σ. 265.
η) Pockoeke, Descript. de l' Orient, σ. 118.

θ) Choiseul-Gouffier. Voyag. τ. Α'. σ. 348.
ι) Tancoigne, ἐν ὁμοίῳ συγγράμμ. τ. Α'. σ. 27.
κ) Texier, ὁμοίως, σ. 308.
λ) Sepherd, Oriental year Book, for 1857 σ. 42.
μ) Ὅρα σημ. α.

Έτος	συγγραφείς	Τούρκοι	Έλληνες	Αρμένιοι	Ιουδαίοι	Εύρωπ.	Τὸ ὅλον.
1739	Ποκάκιος	84000	8000	2000	6000	400000
1776	Σουκζέλ Γουφιέ	65000	21000	6000	10000	200	402200
1812	Τανκοίνος	60000	25000	10000	5000	6000	406000
1817	Οίκονόμος	60000	450000
1836	Τεξιέ	75000	40000	10000	15000	10000	450000
1837	Έφημ. Σμύρνης	58000	48000	6000	8000	10000	430000
1840	Ίωσηφ Βαρζίλης	45000	55000	5000	43000	42000	430000
1854	Στοράρης	432000
1857	Σέπερδ	85000	60000	10000	20000	5000	480000
<i>Διάφοροι.</i>							
1861	Έφ. Αμερόληπτ.	42000	46500	7000	14000	14287	123787
1868	Σλάαρς	40000	75000	12000	40000	20000	187000

Περαίνοντες τὴν βραχεῖαν ταύτην σημείωσιν περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Σμύρνης καλὸν νομίζομεν ἵνα ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου ἐπὶ τῶν τριῶν ἀριθμῶν, οὓς δίδουσιν ὁ Δεβρουν, ὁ Τουρνεφόρτιος καὶ ὁ Τολλῶ, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἀναριθμᾷ τὸν πληθυσμὸν τῆς Σμύρνης εἰς 80000, ὁ δεύτερος εἰς 27200 καὶ ὁ τρίτος τέλος ὀρίζει αὐτὸν εἰς 76000· μ' ὅλον τὸ παράδοξον τῶν ἀριθμῶν τούτων δὲν δυνάμεθα νὰ κατακρίνωμεν ὡς ἀνακριβεῖς αὐτοὺς, ὁπόταν ἀναλογισθῶμεν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ 1688 συνέβη ὁ φοβερὸς σεισμός, περὶ οὗ τὰ δέοντα ἐγράφησαν ἐν τοῖς προλαβοῦσι φύλλοις τοῦ «Βίωνος», καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου δέκα ἑξ̄ χιλιάδες ἄνθρωποι εἶδον τὸν θάνατον ὑπὸ τὰ ἐρείπια, μὴ συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰς ἄλλας πόλεις καὶ χώρας μεταναστευσάντων. Ἀρκεῖ πρὸς τούτοις νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καὶ ἐτέρω μάλιστα δεινῶς ἐμάστιξε τὴν Σμύρνην, ἢ πανώλης, ἣτις κατὰ μικρὰ χρονικὰ διαστήματα ἐνσκήπτουσα ἐθέριζε μέγαν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων, καταστρέφουσα τὰς συναλλαγὰς καὶ τὸ ἐμπόριον, φέρουσα οὕτω τὴν ἐρήμωσιν καὶ ἀναγκάζουσα τοὺς κατοίκους νὰ ζητῶσιν ἄλλαχού ἄστυλον.

Γ. Κ. Υ.

ΤΟ ΖΕΥΓΟΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΑΤΡΟΦΗΝ *

Ἀμφισβητήσεις ἐγένοντο καὶ ἀναμφιλόγως καὶ εἰς τὸ ἐξῆς γενήσονται περὶ τῶν ὠφελιμάτων καὶ ἀτοπημάτων πάντων τῶν περὶ ἀνατροφῆς συστημάτων, ὡς καὶ πασῶν τῶν μεθόδων τῆς διδασκαλίας· σπανιώτερον ὅμως ἐμελετήθησαν τὰ αἴτια τῶν συχνῶν ἀποτυχιῶν γονέων ὑπὸ ἀρίστον διαθέσεως ἐμφορομένων, μεμορφωμένων, ἱκανῶν, ὑπεραγαπώντων τὰ ἑαυτῶν τέκνα καὶ ὅμως μὴ ἐπιτυγχανόντων εἰς τὸ ἀνέλαιον ἔργον, τὴν ἀνατροφὴν δὴ τῶν τέκνων αὐτῶν.

* Τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὡς καὶ παντὸς ἔθνους, τὸ μέλλον θέλει ἀναλάβῃ ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ φαεινότερον, ἢ ἡ παρούσα γενεὰ κατανοήσῃ τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην τῆς ὑγιούς καὶ σκοπίμου ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν, τοῦ πρωτίστου τούτου τῶν δημοσίων ἀγαθῶν. ὡς ὁ Ρουσσὸ ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Αἰμιλίου του λέγει. Δι' ὃ δὴ μεταφέρωμεν ἐκ τινος ἐγκρίτου γαλλ. φύλλου εἰς τὰς σελίδας τοῦ «Βίωνος», τὴν ἐξῆς πραγματείαν τῆς εὐφυοῦς Γαλλίδος κ. Emmeline Raymond, ἣτις, διδασθεῖσα ἐκ τῶν προφάτων δυστυχῶν τῆς ἐνδόξου αὐτῆς πατρίδος, δημοσιεύει ἐκαστοτὲ ἀρθρα κοινωνικὰ ζητήματα θίγοντα πλήρη ἀτικῶ ἄλατος καὶ εὐθικρίας.

Ὅταν ζεύγος τι σύγκηται ἐκ δύο ἵππων, ὧν ὁ εἰς ἀποφεύγει πάση δυνάμει τὸ φορτίον, οὗ τὸ ἥμισυ ἐπιβάλλεται εἰς αὐτὸν, τὸ ὄχημα προχωρεῖ ἀνίσως καὶ ἐπιπόνως, ἀπαύστως τινασόμενον. Κατόπιν δὲ, ὁπότε ὁ καρτερὸς ἵππος παρατηρήσῃ, ὅτι ὁ σύντροφός του προσπαθεῖ καὶ φροντίζει μόνον περὶ τοῦ πῶς νὰ ἐλαττώσῃ τὸν ἴδιον πόνον, ἀποβάλλει μέρος τῆς ἰσχύος του καὶ μετ' ἀηδίας καὶ ἀθυμίας ἐκτελεῖ ἔργον, οὗ πᾶν τὸ βῆρος ἐπ' αὐτοῦ μόνου πίπτει.

Ἐν τῇ ἀνατροφῇ τῶν τέκνων τὸ ζεύγος τὸ μέλλον νὰ ἐργασθῇ ἀπὸ συμφώνου, ἐκάστου συζύγου παρέχοντος μέτρον ἴσης ἰσχύος, διατηρουμένης, ἐνοεῖται, πάντοτε τῆς σχετικῆς ἀναλογίας, εἶναι αὐτὸς ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ. Καὶ ὅμως οὐδὲν σπανιώτερον τῆς συμφωνίας ταύτης καὶ ἐνταῦθα ζητητέον τὴν πρωτίστην αἰτίαν τῶν δυσκολιῶν τῆς ἀνατροφῆς. Οὐ μόνον δὲ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ δὲν ἐνεργοῦσιν ἀπὸ κοινοῦ κατὰ συμφωνίας βασιζομένης ἐπὶ τῆς φρονήσεως καὶ τοῦ αἰσθήματος τοῦ καλῶς ἐννοουμένου καθήκοντος, ἀλλὰ καὶ συχνάκις ἐξουδετεροῦσι τὰς πρὸς τὸ καλὸν τοῦ παιδιοῦ τεινούσας προσπάθειας ἀλλήλων, σύροντες ἑκάτερος ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους καὶ ἐῶντες οὕτω τὸ κακὸν νὰ παρεισάγῃται καὶ αὐξάνηται ἐν τῷ μέσῳ τῶν διαφορῶν τούτων.

Δυνάμεθα εἰς δύο τοῦλάχιστον αἴτια ν' ἀποδώσωμεν τὴν διχοφροσύνην ταύτην. Καὶ πρῶτον προέρχεται αὕτη, ὅταν εἰς τὸν ἕνα τῶν δύο συζύγων ἡ ὁρμὴ ἐπικρατῇ τοῦ μετὰ φρονήσεως αἰσθήματος, ἢ μάλλον ὅταν οὗτος ἔχῃ ἐκ τῶν προτέρων σταθερὰν ἀπόφασιν τοῦ ἀποφεύγειν τὸ ἐπιπόνον μέρος ἐκάστου ἔργου καὶ ἐπωφελεῖσθαι ἐκ τοῦ ἐτέρου συζύγου, εἰς ὃν καταλείπει τοῦτο εἴτε διὰ τῆς βίας ἢ καὶ διὰ τῆς πονηρίας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἡ ἐμφυτος αὕτη ὁρμὴ (instinct), ἢ μηδαμῶς ἐκ τῆς νοήσεως βοηθουμένη καὶ μηδὲ ὁλως φωτιζομένη ἐκ τοῦ καθήκοντος, ὅπως ὑψωθῇ μέχρι τοῦ ἀξιώματος τοῦ αἰσθήματος, πρέπει νὰ καταπολεμηθῇ πάση δυνάμει ὑπὲρ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ἐπομένως πρὸς τὸ συμφέρον τῶν γονέων καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν.

Ἐπάρχουσιν ἀναμφιλόγως ἀγαθὰ ὄρμαι, κα-

θῶς ὑπάρχουσι καὶ κακαί, ὑπάρχουσι δὲ μάλιστα καὶ ἀξιοθαύμαστοι καὶ ἡ μητρικὴ καὶ ἡ πατρικὴ στοργὴ εἶναι μία τούτων. Ἄλλ' ἐνόσω αὕτη μένει ἐν τῇ καταστάσει ὁρμῆς, ἐνόσω ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ δὲν εὐρίσκουσιν ἐν τῇ συνέσει αὐτῶν καὶ ἐν τῇ συνειδήσει τῶν καθήκοντων τῶν τὴν ἀναγκαίαν δυνάμειν, ὅπως ἐπιβάλλωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν θλίψιν τοῦ λυπηῖσαι κατὰ τὰ τέκνα τῶν, ἐμποδίζοντες αὐτὰ ἀπὸ τοῦ κακῶς ποιεῖν, ἢ πατρικὴ καὶ μητρικὴ στοργὴ εἶναι τῆς αὐτῆς τάξεως, ὁποῖας καὶ τὸ κτηνῶδες αὐτόμα τὸν τῶν ζῶων, ἅτινα ἀγαπῶσι μὲν τὰ ἑαυτῶν τέκνα, παρέχουσι μάλιστα αὐτοῖς τροφήν ἐπὶ κινδύνῳ τῆς ἰδίας αὐτῶν ζωῆς καὶ ἀποθνήσκουσιν ὑπερασπιζόμενα αὐτάς, ἀλλ' ἀγνοοῦσι νὰ τὰ ἀναθρέψωσιν.

Καὶ δὲν πρέπει νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ κτηνώδης αὕτη ὁρμὴ ὑπάρχει ἐν μόναις ταῖς ὑποδεδεστέρας τῶν ψυχῶν. Οὐχὶ τὸ τοιοῦτον εἶναι πλάνη, ἢν ἐπίκινδονον λίαν νὰ ὑποτρέφωμεν διότι τότε θὰ ἤρκει νὰ αἰσθάνηται τις ἑαυτὸν εὐφυᾶ καὶ ἀγαθόν, ὅπως νομίζεται εἰς σκέπην ἀσφαλῆ ἀπὸ τοῦ κινδύνου τούτου. Τὸ αὐτόμα τὸν δύναται νὰ ἀντικαστήσῃ τὸ αἰσθημα καὶ εἰς τὰς ἀρίστας τῶν ψυχῶν καὶ εἰς τὰς διανόους, τὰς εὐφροσύναις μὲν, ἀλλὰ.... ἀλλὰ μὴ συντηρουμένης ἐν ἰσορροπίᾳ ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ οὐσας ἐπομένως πάντοτε ἐν τῷ κινδύνῳ τοῦ ὑπέικειν εἰς τὸ ἐπικρατοῦν πάθος τῆς στιγμῆς, τοῦ πέραν τοῦ δέοντος πράττειν ἢ καὶ τοῦ στερεῖσθαι τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ δυνάμεων.

Ἐπειδὴ εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ αὐτομάτου τοσοῦτοι πατέρες ἀποφεύγουσι νὰ λάβωσι μέτρα κολαστικὰ τῶν σφαλμάτων τῶν τέκνων αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπακούουσιν εἰς τὴν ἐμφυτον ὁρμὴν μόνον τισαῦται μητέρες ἀδύνατον νὰ καταπεισθῶσιν, ὅπως πάση δυνάμει μοχθήσωσιν, ἀναγκάζουσαι τὰ τέκνα νὰ σέβωνται αὐτάς καὶ ἀναλαμβάνουσαι οὕτως ἐν χερσὶ τὸν μόνον χαλινόν, δι' οὗ ἐξέστιν αὐταῖς νὰ ὀδηγῶσιν αὐτὰ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν.

Ἐκτὸς δὲ τῆς κυρίας ταύτης αἰτίας τῆς διαφρονίας καὶ ἐπομένως τῆς ἀπωλείας δυνάμεων ἐν τῷ ἀγῶνι, ὅστις δέον νὰ ἐκτελεσθῇ ἀπὸ κοινοῦ

πρὸς αἰσίαν ἔκβασιν τοῦ ἔργου, τοῦ συνισταμένου εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων, ὑπάρχει καὶ ἑτέρα τις, οὐσα ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεώς της ἐκ τῶν περιπλόκων καὶ δυσεξηγήτων.

Συχνότατα φανεροῦται ζηλοτυπία, παράλογος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ ἔτι πλέον ἐν τοῖς ἀποτελέσμασιν αὐτῆς, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ζηλοτυπία περὶ τοῦ παιδὸς μεταξὺ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς, ὧν ἑκάτερος θέλει ν' ἀγαπᾶται μᾶλλον ἢ ἰσοτέρως ὑπὸ τοῦ τέκνου, ἑκάτερος ἐπιποθεῖ μᾶλλον ἢ ἦττον παρρησίᾳ νὰ προτιμᾶται ὑπ' αὐτοῦ. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὑπάρχει ὑποκρυπτόμενός τις ἀγὼν μεταξὺ τῶν δύο ἀνατροφέων, ἑκατέρου τούτων ἐπιχειροῦντος παντοίοις τρόποις νὰ οἰκιοποιηθῇ τὸ εὐάρεστον πρόσωπον, οὐ μόνον συστατικὰ εἶναι τὸ περὶ πολλοῦ ποιῆσθαι καὶ περιβάλλειν τὸ παιδίον, ὑποχωρεῖν δὲ εἰς τὰς ἐλαχίστας αὐτοῦ ἰδιοτροπίας καὶ ὀρέξεις, μηδέποτε καταπολεμεῖν τὰ σφάλματα αὐτοῦ καὶ τὸ δὴ χεῖριστον ἐπαφίνειν εἰς τὸν σύντροφον αὐτοῦ τὸ ἐπίμοχον μέρος τοῦ ἔργου, τοῦ προσήκοντος νὰ διεξάγῃται κοινῇ.

Καθ' ἑκάστην βλέπομεν μητέρας, αἵτινες ἀντὶ ν' ἀνατρέψωσιν αὐταὶ τὸ τέκνον, δῆλα δὴ νὰ διδάσκωσιν εἰς αὐτὸ τὴν ὑπακοήν, τὸ σέβας, νὰ ὑψώσιν τὴν διάνοιαν αὐτοῦ καὶ νὰ ὑποδεικνύωσιν εἰς αὐτὸ, κατὰ τὰς περιστάσεις, ὅτι ἡ εὐδαιμονία δὲν συνίσταται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν πασῶν τῶν ἐπερχομένων ἑκάστοτε ἰδιοτροπιῶν, ἐπαναπαύονται δι' ὅλας ταύτας τὰς φροντίδας ἐπὶ τοῦ πατρὸς καὶ ἀρκοῦνται ἀπειλοῦσαι τὸ παιδίον, ὅτι θέλουσιν ἐπικαλεσθῆ τὴν πατρικὴν αὐστηρότητα. Εὐρίσκουσι δὲ ἐν τῷ τρόπῳ τούτῳ διπλοῦν κέρδος, τοῦ ἀποφεύγειν μὲν ἐπίμοχον ἀγῶνα, διατηρεῖν δὲ ἐπίσης ἀπέναντι τοῦ παιδὸς τὸ beau rôle, τὸ μὴ ἐπιβάλλον τιμωρίας. Ἄλλ' ὁποῖον καὶ ἂν ἦαι τὸ ἐλατήριον, ἐξ οὗ ὠθοῦνται, λόγος δὴλον ὅτι ζηλοτυπίας ἢ ἀκηδία τοῦ πνεύματος καὶ ἀνανδρία τοῦ χαρακτήρος, τὸ ἐλατήριον εἶναι οὐδὲν ἦττον καταδικαστέον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ὀλεθριώτατον· διότι ὁ ἐκ τῶν δύο συζύγων αἰσθανόμενος ἑαυτὸν παραγκωνιζόμενον δὲν ἀρκεῖται τότε πλέον ἀποφεύγων τὸ πρόσωπον, ὅπερ θέλουσιν νὰ ἀναγκάσωσιν αὐτὸν, ὅπως ἐκτελῇ, ἀλλὰ βλέπων ὅτι

ἐκπληροῖ ἐν τῇ οἰκογενεῖα ὡς ἀρχηγός καὶ πρὸ πάντων ἀνευ συμμετόχου, τὸ ἀξίωμα δικαστοῦ καὶ τιμωροῦ, λαμβάνει σφοδρὸν μῖσος κατὰ τοῦ ἀξιώματος τούτου, ἐνῶ σύναμα ἢ ἀνομία τοῦ τρόπου, δι' οὗ θέλουσι νὰ τῆ ἐπιβάλλωσιν αὐτὸ, ἀπελπίζει αὐτὸν καὶ ἀποφεύγει καὶ αὐτὸς ἡδὴ τὸ ἔργον, ὅπερ δέον ἀπὸ κοινοῦ νὰ ἐξασκῆται καὶ τοῦ ὁποῦ πάντα τὰ βάρη ἐπιχειροῦσι νὰ φορτώσωσιν ἐπ' αὐτοῦ μόνον. Ἄπαξ δὲ ἀρχὴν ποιησάμενος τούτου ὑπερβίνει τὸ μέτρον τῆς ἐναντιώσεως καὶ ἵνα ἀποζημιωθῇ διὰ τὸν ἀπωλεσθέντα χρόνον, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ὁποῦ, ἀφέθη ὅπως ἐξασκῆ μόνος τὸ ἔργον τοῦτο οὐδέποτε πλέον ἐκτελεῖ αὐτό.

Τότε δὴ τὸ τέκνον εὐρίσκεται μεταξὺ δύο ἀνατροφέων, ὧν ὁ μὲν εἰς τέλος παρεῖδε καὶ ἐγκατέλειπε τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ, ὁ δ' ἕτερος παροξυνθεὶς ἀρνεῖται νὰ ἐκπληροῖ μόνος ἐπὶ πλέον καθήκον ἀλγεινόν, ἐκ τῶν προτέρων καταδικασθὲν εἰς ἀφορίαν· διότι τὸ ζῆλος δὲν ἠθέλησεν ἢ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐργασθῇ ἀπὸ συμφώνου.

Πράγματι δὲ τὸ σπουδαιότατον περὶ ἀνατροφῆς τοῦτο ζήτημα τότε μόνον λύεται κατὰ τὸ κοινὸν συμφέρον, ὅπταν, καὶ ἡ αὐστηρὰ τήρησις τοῦ ὅρου τούτου εἶναι ἐκ τῶν οὐκ ἀνευ, ὑπάρχει ἐντελής καὶ ἀδιάσπαστος ὁμοφροσύνη μεταξὺ τῶν δύο ἀνατροφέων. Ἄλλ' ὅταν ὁ εἰς τούτων καταμέμφεται τοῦ ἑτέρου, εἴτε κατ' εὐθεῖαν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ παιδὸς, εἴτε ἐμμέσως ἐξουθενίζων καὶ ἀπορρίπτων τὰ ὑπ' ἐκείνου λαμβανόμενα καὶ ὡς σκόπιμα ὑποστηριζόμενα μέτρα, τότε πᾶσα πιθανότης περὶ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ ἔργου ἐκλείπει· διότι ὁ ψόγος οὗτος καταστρέφει τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἐνὸς τῶν ἀνατροφέων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ τέκνου, ὅπερ καίπερ ἐκ τῆς διφωνίας ταύτης ἐπιωφελοῦμενον, περιφρονεῖ οὐχ ἦττον ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ τὴν μητέρα, τὴν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ὀρέξεών του ὑπερασπισθεῖσαν αὐτὸ καὶ τὸν πατέρα τὸν ὑποκύψαντα κεφαλὴν πρὸ τῆς γυναικείας ἐπεμβάσεως. Συνελόντι δ' εἰπεῖν ἢ μὲν ἐξουσία τῶν γονέων κατὰ τὸ δοκοῦν τότε πλέον ὑπ' αὐτοῦ ἄγεται, τὴν δὲ ἀνατροφὴν θεωρεῖ ἀπλῶς ὡς διηγετικὴν ἀμαχίαν, ἐξ ἧς ὠφελείται πρὸς τὸ κακοποιεῖν.

Ἡ ἀνατροφή εἶναι κοινὸν ἔργον τοῦ τε πατρὸς

καὶ τῆς μητρὸς· οὐδέτερος δὲ αὐτῶν δύναται ν' ἀποφύγῃ ὅ,τι δυσάρεστον ἐπάγεται τὸ καθήκον αὐτοῦ, οὐδὲ νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν σύντροφόν του τὸ βαρύτερον φορτίον, δίχως νὰ βλάβῃ οὐγὶ τὸν σύντροφόν του αὐτὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαπώμενον, πλὴν κακῶς ἀγαπώμενον τέκνον, ὅπερ οὐδὲλως ἀνατρέφεται ἅμα ὡς ἀγαπᾶται οὐχὶ μετὰ λόγου, ἀλλὰ μεθ' ἑρμῆς μόνον.

Σ. Ι. Π.

ΑΝΑΒΑΣΙΣ

ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ὌΡΟΥΣ ΕΝ ΩΡΑ ΧΕΙΜΩΝΟΣ.

Ἄγγλις τις, ἡ Κυρία Στράτον, ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ «Χρόνῳ» τὴν ἀφήγησιν ἀναβάσεως, ἣν ἐπεχείρησεν ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ Λευκοῦ ὄρους, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χειμῶνος. Ἡ τολμηρὰ αὕτη καὶ πλήρης δυσκολιῶν ἐπιχειρήσις εἶναι ἀξία μνείας.

Τὴν παρασκευὴν 28 Ἰανουαρίου, λέγει, ἀνεχώρησα ἐκ Chamounix μετὰ δύο ὀδηγῶν καὶ δύο ἀχθοφόρων. Ἐφθάσαμεν ἀνευ συμβάντος τινὸς εἰς τὸ Grand Mulet. Τὴν 29 ἐφαίνετο, ἐνεκεν τοῦ ὠραίου καιροῦ, ὅτι ἠδυνάμεθα νὰ ἐπιχειρήσωμεν ἐπιτυχῶς τὴν ἀνάβασιν· ἀλλ' ἀνεχώρησαμεν ἀργά, δυστύχημά τι δὲ συνέβη εἰς ἕνα τῶν ἀχθοφόρων, καθ' ἣν στιγμὴν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ μέγα ὄροπέδιον. Τὸ συμβᾶν τοῦτο καὶ ἡ προχωρημένη ἡδὴ ὥρα μὲ ἐβίασαν νὰ παλινδρομήσω.

Ὁ πληγωθεὶς ἀχθοφόρος ἐπανῆλθεν εἰς Chamounix τὴν κυριακὴν, ἐγὼ δὲ ἔμεινα εἰς Grand Mulet μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου. Ἀνεχώρησα ἐκ νέου τὴν τρίτην καὶ ἡμίσειαν πρωϊνὴν ὥραν συνοδευομένη ὑπὸ τῶν δύο ὀδηγῶν καὶ τοῦ ἑτέρου ἀχθοφόρου. Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ μέγα ὄροπέδιον τὴν ἐβδόμην καὶ ἡμίσειαν. Ὁ καιρὸς ἦτο μαγευτικώτατος, τὸ θερμόμετρον Φαρενάιτ ἐδείκνυε 3 βαθμοὺς κάτω τοῦ μηδενός (—190,4 ἐκατονταβάθμου), ὁ ὀρίζων ἐχρυσουτο ὑπὸ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, τὸ πλησίον χιονώδες ὄροπέδιον, κεχρωματισμένον εἰς ἐρυθροῦ καὶ οἱ φω-

τιζόμενοι κρημνοὶ τοῦ Chamounix ἐσχημάτιζον μεγαλοπρεπῆ ἀντίθεσιν μὲ τὴν ψυχρὰν καὶ μονήρη θέαν τοῦ μεγάλου ὄροπεδίου. Ἄνωθεν ἡμῶν ὁ ἀνεμος ὑψωνε νέφη χιόνος, πλὴν τοῦτο δὲν ἦτο τοσοῦτον ἀπειλητικὸν ὥστε νὰ μὲς βιάσῃ νὰ προτιμησώμεν ἄλλην ἐδὸν. Φθάσαντες εἰς Rochers-Foudroyés, εὗρομεν τὸν ἀνεμὸν τοῦ βορρᾶ συρίζοντα μανιωδῶς, τοῦθ' ὅπερ ἠύξανεν ἀκόμη ἐν ὄσῳ ἐπροχωροῦμεν. Ἄμα τῇ ἀφίξει ἡμῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς ταύτης, δύο τῶν δακτύλων μου ἐπάγωσαν· ἐδέησε νὰ ἐντρίψω αὐτοὺς διὰ χιόνος καὶ οἰνοπνεύματος ἐπὶ τρία τέταρτα τῆς ὥρας, πρὶν νομίσω συνετὸν νὰ ἐξακολουθήσω τὴν πορείαν μου.

Ὅτε ἐκ νέου ἀνεχώρησαμεν ὁ ἀνεμος ἔρριπτεν καθ' ἡμῶν τεμάχια χιόνος καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς Ἀρρέτης. Διὰ μεγάλης ἐπιμονῆς ἐφθάσαμεν τέλος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λευκοῦ ὄρους τὴν τρίτην μετὰ μεσημβρίας ὥραν. Τὸ θερμόμετρον εἰδείκνυε 10 βαθμοὺς (Φαρενάιτ) κάτω τοῦ μηδενός (—240 ἐκατονταβάθμου). Ἡ θέα ἦτο ὠραία, ἀνωτέρα πάσης ἐκφράσεως. Τρὶς εἶχον ἀνέλθει κατὰ τὸ ἔαρ, ἀλλὰ μέχρι οὐδε οὐδέποτε εἶδον ὠραιότερον θέαμα. Ἡ ἀπειρος ποσότης τῆς χιόνος ἐδίδεν πολὺ μεγαλεῖον εἰς τὴν σκηνήν. Φθάσαντες εἰς Chamounix, διὰ σημείων, ὅπως βεβαιωθῶμεν ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφὴν, κατήλθομεν ὀλίγον ἐπὶ τῆς κλιτύος καὶ ἐμείναμεν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν πρὸς ἀνάπαυσιν, προφυλαττόμενοι ἀπὸ τὸν ἀνεμὸν. Κατήλθομεν εἰς Grand Mulet τὴν ἐβδόμην καὶ ἡμίσειαν τῆς ἐσπέρας, διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ δι' ἧς ἀνήλθομεν, τὴν ἀ' ἐπαύριον ἐφθάσαμεν εἰς Chamounix, ἔνθα ἐγίνομεν δεκτοὶ μετὰ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ.

Σ. Στάης.

Ἡ ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΕΝΟΣ ΠΙΘΗΚΟΥ.

Κατὰ τὸ 1860 Ὁλλανδὸς τις ὀνόματι Βάνδερ Μπρόκ ἀπεκατέστη εἰς Βόρνεον μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἧτις συνέκειτο ἐκ τῆς συζύγου του καὶ δύο μικρᾶς ἡλικίας παιδιῶν, ὧν τὸ τε-

λευταίον ἦν ὠραϊότατον κοράσιον, ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον κατὰ τὸ διάστημα τοῦ μεταξύ τῆς Ἀνθέρης καὶ τῆς ἀποικίας πλούου.

Τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐν Βορνέφ διαμονῆς τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Βάν-δερ-Μπρόκ δὲν ἦσαν εὐχάριστα· διότι αἱ πρόσοδοι αὐτῶν δὲν ἦσαν μεγάλοι καὶ ἔξω ἐν τινι ἰδιοκτησίᾳ μακρυνοῦ συγγενοῦς αὐτῶν, ὅστις τοὺς ὑπεδέχθη καλῶς καὶ τοὺς παρεχώρησεν μέρη τινὰ γῆς πρὸς κολιέργειαν ζακχαροκαλάμου καὶ ὄρυζιού, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ δωρηθεῖσα ἐκείνη γῆ ἦν λίαν κατάλληλος.

Ἡμέραν τινὰ ὁ γέρον συγγενὴς τοῦ Βάν-δερ-Μπρόκ προσεκάλεσεν αὐτὸν καὶ τῷ εἶπεν:

— Ἡθέλησα νὰ σὲ δοκιμάσω καὶ σὲ ὑπέβαλον εἰς τόσας στερήσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἐδείχθης πάντοτε πλήρης ὑπομονῆς καὶ ἀποφασῆς. Ἡθέλησα νὰ δοκιμάσω τὴν καρδίαν σου καὶ εὗρον αὐτὴν οὐχὶ ἐκ τῶν συνήθων· δι' ἡ καὶ σὲ προώρμισα κληρονόμον μου καὶ θέλω, ἵνα ἡ θυγάτηρ σου καὶ ὁ υἱός σου, ἀνατραφῶσιν ὅπως ἡ περιουσία μου τὸ ἀπαιτεῖ. Ἐπὶ τὸ σκοπῶ τοῦτῳ προσεκάλεσα ἐξ Βύρωπης καθηγητὴν διὰ τὸν υἱόν σου καὶ παιδαγωγὸν διὰ τὴν θυγατέρα σου. Ἀπὸ τῆς αὐρίων θὰ μετοικήσητε εἰς τὸν οἶκον μου τὸν ὅποιον ἐπεδιούρθωσα καὶ τὸν ὅποιον σοὶ δωρῶ.

Ὁ Βάν-δερ-Μπρόκ ἠγαθήσθη μετὰ συγκινήσεως τὸν εὐεργέτην του καὶ ἀπῆλθεν ἵνα ἀναγγεῖλῃ εἰς τὴν οἰκογένειαν του τὴν εὐχάριστον τῆς τύχης των μεταβολήν.

Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ βαθυπλούτου τῆς Βορνέου ἡ οἰκογένεια τοῦ Βάν-δερ-Μπρόκ μετέωρησεν τὴν ἐπομένην ἡμέραν παρ' αὐτῶν.

Τὸ μέγαρον τοῦ γέροντος Βανδερχέιμ, οὕτως ὀνομάζετο ὁ βαθυπλούτος, ἦτο λαμπρότατον καὶ πλήρες ὑπηρετῶν, πρὸς δὲ, ἰδιοτροπία ἀξία παρατηρήσεως, μεταξύ τῶν, τῶσαν ὑπηρετῶν διεκρίνοντο δύο μεγάλοι πύθηκοι, οἵτινες συλληφθέντες πολὺ νεοὶ ἐξημερώθησαν μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς φροντίδος.

Ὁ καλλίτερος ἀλλὰ, καὶ ὁ εἰδεχέστερος τοῦ ζεύγους ὀνομάζετο Γόμβος καὶ ἠκολούθει τὸν γέροντα Βανδερχέιμ εἰς τὸν περιπατόν, φέρων μέγα ἀλεξίηλιον ἵνα προφυλάτῃ τὸν κύριόν του

ἀπὸ τῆς καυστικότητος τοῦ ἡλίου. Ἡ γλυκύτης καὶ τὸ προσηνὲς αὐτοῦ ἐκάλυπτον τὴν ἀσχημίαν του καὶ οὐδέποτε ἐδείκνυε τὸ ἐλάχιστον σημεῖον κακῆς διαθέσεως.

Ὅτε ὁ πατήρ τῆς Εὕας, οὕτω ἐκαλεῖτο ἡ θυγάτηρ τοῦ Βάν-δερ-Μπρόκ, ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βανδερχέιμ, ἐφοβήθη κατ' ἄρχας διὰ τὴν δοθείσαν εἰς τὸν Γόμβον καὶ Δάνδολο ἐλευθερίαν, διότι, ὡς γνωστὸν, τὰ ζῶα ταῦτα δὲν ἀγαπῶσι τὰ παιδιά. Ἀλλὰ ἡ Εὕα εἶναι ἤδη δέκα τεσσάρων ἐτῶν καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς Γεώργιος δεκαεπτὰ, ὥστε δὲν ὑπάρχει φόβος, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ ἀποικος, ἀφ' οὗ ἐσκέφθη.

Οἱ πρῶτοι μῆνες τῆς διαμονῆς τοῦ Βάν-δερ-Μπρόκ παρὰ τῇ γέροντι συγγενεῖ αὐτοῦ διήλθον ἄνευ οὐδενὸς ἀπεικταίου περιστατικοῦ· τὰ πάντα ἔβαινον μετὰ μεγίστης τάξεως ὡς πρὸς τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην καὶ τὰς ὑποθέσεις. Παρατήρησαν ὅμως ὅτι ὁ Γόμβος ἐδείκνυε μεγάλην, πολὺ μεγάλην φιλίαν πρὸς τὴν γοητευτικὴν Εὕαν, διὰ τὴν ὅποιαν ὡς καλὸς ὑπηρετῆς ἐφρόντιζε πολὺ καὶ πολλάκις μάλιστα ἐκυλίετο πρὸ τῶν ποδῶν τῆς, ὡς θέλων νὰ εἶπῃ εἰς τὸ παιδίον τοῦτο ὅτι ἦτο εὐπειθὴς δούλος του.

Ἡ ἀγάπη αὕτη τοῦ Γόμβου πρὸς τὸ φίλτατον τέκνον τοῦ Βάν-δερ-Μπρόκ ἤρξανε ἐφ' ὅσον ἡ Εὕα ἐπροχώρει κατὰ τὴν ἡλικίαν. Δύο ἔτη μετὰ τὴν ἐλευσίαν τῶν ἀποίκων εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βανδερχέιμ, ὁ Γόμβος δὲν ὑπήκουε πλέον εἰς οὐδένα ἐκτὸς τῆς ἐρασμίας καὶ ὑφ' ὧν ἀγαπωμένης κόρης.

Ὁ βαθυπλούτος ἐκουσίως παρεχώρησε τῇ Εὕα τὰ ἐπὶ τοῦ Γόμβου δικαιώματα του καὶ ἠγαθήσθη ὑπηρετοῦμενος μόνον ὑπὸ τοῦ Δανδόλου, ὅστις ἔφερε, καὶ αὐτὸς ὡς ὁ Γόμβος, τὸ ἀλεξίηλιον τοῦ κυρίου του καὶ ἠέριζε καὶ τὸν γέροντα ἀποικὸν τῆς Βορνέου διὰ μεγάλου τινὸς ῥιπιδίου ὅτε ἡ τροπικὴ καύσις τὸν ἀπέπειγεν.

Πρωῖαν τινὰ ὁ Γόμβος ὅστις ἐπηγαίνει πρὸς εἰς τὸν οἶκον ἔθραυσεν ἐξ ἀπροσεξίας θαυμάσιον Σινικὸν ἄγγεῖον, ὅπερ ἦτο τοποθετημένον ἐπὶ τινος τραπέζης ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσας τοῦ Βανδερχέιμ. Οὗτος εὖρθεῖς κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην παρῶν καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ βιαίου θυμοῦ, ἔδραξε τὴν ῥάβδον του καὶ ἐπληξε σπουδαίως

τὸν ἀπροσεκτὸν πίθηκα, ὅστις ἐξαφθεὶς ἐκ τῆς τιμωρίας ταύτης ἠθέλησεν νὰ ῥιφθῇ κατὰ τοῦ κυρίου του καὶ θὰ τὸ ἐξετέλει, διότι ἡ ἰσχύς του ἦν ἀκατάβλητος, ἐὰν οἱ ὑπηρετῆται τοῦ Βανδερχέιμ δὲν ἔσπευδον εἰς βοήθειαν τοῦ κυρίου των. Ὁ Γόμβος ὅμως δῆξας τινὰς ἐξ αὐτῶν ἤδυνήθη νὰ διαφύγῃ καὶ πηδήσας ὑπεράνω τῶν τειχῶν τῆς κατοικίας ἀπεσύρθη εἰς τὸ δάσος.

Ἡ Εὕα ἐλυπήθη πολὺ διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ Γόμβου. Τὸ καλὸν ἄραγε τοῦτο ζῶον ἐπανελάβε τὴν προτέραν αὐτοῦ ἀγρίαν ζωὴν, εἶχε φόνευθεῖ ἢ ἐξεγεθέντων τῶν ἀγρίων αὐτοῦ ὄρνυων ἀνέμιχθη μετὰ τῶν πολυαριθμῶν πιθήκων, οἵτινες ἐβρίθον εἰς τὰ δάση τῆς νήσου.

Δύο παρῆλθον ἡμέραι ἀπὸ τῆς δραπετεύσεως τοῦ Γόμβου, ὅτε εἰς τῶν ὑπηρετῶν τοῦ ναβάβ (1) ἀνήγγειλεν αὐτῷ, ὅτι παρατήρησε τὸν Γόμβον εἰς μικρὸν τι δάσος πλησίον τῆς οἰκίας.

— Ὁ αὐτὸς ἐπανεβλήθη, εἶπεν ὁ γέρον ἀποικος, καὶ θ' ἀγαπήσωμεν.

Πράγματι τὴν ἀκόλουθον νύκτα ἦκουσαν τὰ βήματα τοῦ Γόμβου πρὸ τοῦ δωματίου τῆς Εὕας, ἣτις δὲν ἔκρινε φρόνιμον ν' ἀνοίξῃ τὸ παράθυρόν τῆς καὶ περιέμενε τὴν πρωῖαν ἵνα πορευθῇ πρὸς ἀναζήτησιν αὐτοῦ.

Μόλις ἡ ἡὺς ἐπεφάνη καὶ ἡ νεαρά κόρη κατέβη εἰς τὸν κήπον καὶ πηδήσασα ἄνω ῥυακίου τινός, ὅπερ διεχώριζε τὸν κήπον ἀπὸ τοῦ δάσους ἐπροχώρησε διὰ μέσου αὐτοῦ προσκαλοῦσα τὸν Γόμβον διὰ γλυκυτάτης φωνῆς.

Μετ' ὀλίγον ἦκουσε βήματα τινὰ ἐπὶ τῶν ξηρῶν φύλλων καὶ εἶδε πρὸ αὐτῆς τὸν Γόμβον κάθυγρον ἐκ τῆς δρόσου. Τὸ καλὸν ζῶον ἐκυλίετο πρὸ τῶν ποδῶν τῆς νεᾶς κυρίας του καὶ ἐξέβαλλε κραυγὰς χαρωπὰς ἵνα ἐκδηλώσῃ τὴν ἀμετρον χαρὰν του.

Ἡ Εὕα ἐπροχώρησε ἐπὶ τέλους πρὸς τὸν πίθηκον καὶ τὸν ἔσυρεν ἐκ τῆς χειρὸς ἵνα τῷ δώσῃ νὰ ἕνωσῃ, ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἐπανεβλήθῃ μετ' αὐτῆς εἰς τὴν οἰκίαν. Ὁ πίθηκος ἔκαμε βήματα τινὰ ἀλλ' ὅτε ἔφρασεν πρὸ τῆς οἰκίας, ὀπισθοχώρησε

1) Ναβάβ ὀνομάζονται οἱ διοικηταὶ μεγάλων ἐπαρχιῶν ἐν Ἰνδικῇ κατ' ἐπέκτασιν δὲ καὶ οἱ βαθύπλουτοι γεοκλήμονες ἐν Ἀμερικῇ.

καὶ ἠρνήθη νὰ προχωρήσῃ. Εἰς μάτην ἡ νεαρά κόρη ἀντέτεινε, διότι πᾶσαι αἱ ἐνστάσεις τῆς ἕμεινον ἄνευ ἀποτελέσματος.

Αἶφνης ὁ Γόμβος ὤρμησε καὶ ἀρπάσας τὴν ἀγαστὴν κόρην τὴν ἔφερε ταχέως ἐκατὸν μέτρα μακρὰν εἰς τὸ πυκνότερον μέρος τοῦ δάσους.

Ἡ Εὕα ἐξέβαλε κραυγὰς ἀγωνίας, εἶτα ἐλπιόθυμης καὶ ὅτε ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις τῆς, εἶδε πλησίον τῆς τὸν πίθηκον, ὅστις ἐφύλαττεν αὐτὴν ὡς ὁ πατήρ τὸ τέκνον του. Ἡ νεὰ ἠγέρθη καὶ τεταραγμένη καὶ ἐκπαπληγμένη ἠθέλησε νὰ φύγῃ, ἀλλ' ὁ Γόμβος τὴν ἐπανεφέρει διὰ τῆς εἰσας εἰς τὸ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δάσους καταφύγιον του, ὅπου εἶχε προετοιμάσει γεῦμα ἐκ βανάνων, κίτρων καὶ ἄλλων ὠραίων καρπῶν τῆς Βορνέου, διὰ νὰ προγευματίσῃ ἢ αἰχμάλωτος του ὅτε αὐτὴ ἠθέλων αἰσθανθῇ τοὺς νυγμούς τῆς πείνης.

Οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν ἔνοοοσι βεβαίως ποία ὑπῆρξεν ἡ λύπη καὶ ἡ ἀγωνία τοῦ Βάν-δερ-Μπρόκ καὶ τῆς συζύγου του ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ ταύτη τοῦ παμφιλτάτου τέκνου αὐτῶν. Ὁ ναβάβ Βανδερχέιμ ἔστειλεν ὄλους τοὺς ὑπηρετᾶς του πρὸς ἀνέυρεσιν τῆς ἐγρονθῆς του, διότι οὕτω ἐλάλει τὴν Εὕαν, οἵτινες καὶ διέτρεξαν τὸ δάσος ἀνερευνῶντες καὶ καλοῦντες ὀνομαστικῶς τὴν νεαρὰν κυρίαν των, ἀλλὰ δυστυχῶς πᾶσαι αἱ ἔρευναι αὐτῶν ὑπῆρξαν ἀνωφελεῖς.

Τὴν πρωῖαν τῆς ἐπομένης αἱ ἀναζητήσεις ἐπανήρμισαν καὶ περὶ τὴν μεσημέριαν μαῦρός τις ἦλθεν εἰς τὸν Βανδερχέιμ καὶ τῷ ἐγνωστοποίησεν ὅτι εἰσχωρήσας μέχρι τῶν πυκνοτάτων δένδρων παρατήρησε τὴν Εὕαν ἐξηπλωμένην πλησίον τοῦ Γόμβου, ὅστις ἐφαίνετο κοιμώμενος.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ὑπῆρξεν ὡς ἀκτίς φωτός διὰ τοὺς οἰκειοὺς τῆς Εὕας, οἵτινες ἀμέσως ἠνώνησαν ὅτι ὁ μέγας πίθηκος ἀπήγαγε τὴν νεαν, ἀλλὰ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ διὰ ποῖον σκοπὸν.

Παρευθὺς ὁ Βάν-δερ-Μπρόκ καὶ ὁ υἱός του ἐξωπλισμένοι διὰ πυροβόλων ἐτέθησαν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὑπηρετῶν καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὸ ὑποδειχθὲν μέρος.

Ὁ μικρὸς οὗτος στρατὸς διήρχθη τὸ δάσος ἐν πλήρει τάξει καὶ σιγῇ, ὅτε αἶφνης ὁ ὄδηγὸς ἔστη ἀποτόμως καὶ εἶδει εἰς τοὺς ἀκολουθοῦ-

τας αὐτὸν, τὸν Γόμβον, συνσταλμένον ἐπὶ κλάδου μεγάλου δένδρου καὶ κρατοῦντα μεταξὺ τῶν ὑπερμεγέθων βραχιόνων του τὴν δυστυχῆ Εὖαν λειπόθυμον ἐκ τοῦ φόβου της.

Ὁ μέγας πύθηνος ἔτριξε τὰς φοβερὰς σιαγόννας του οὕτως, ὥστε οἱ καταδιώκοντες αὐτὸν δὲν ἀπετόλμων οὔτε νὰ τὸν πλησιάσωσι φοβούμενοι τὸν παραζυσμὸν του, οὔτε νὰ πυροβολήσωσι κατ' αὐτοῦ ἐκ φόβου μὴ πληγώσωσι τὴν ἀτυχῆ Εὖαν. Ὁ Βάν δὲρ-Μπρόκ εὕρισκετο εἰς ἀπελπισίαν καὶ δὲν ἤξευρε τί μέσον νὰ λάβῃ ὅτε ὁ μαῦρος, ὅστις τοῖς ἐχρησίμευσεν ὡς ὁδηγὸς τῷ ἐπιθύρῳ, λέξει τινὰς εἰς τὸ οὖς.

— Πράξον ὅπως θέλεις, ἀπήντησεν ὁ πατήρ, ἀλλὰ πρόσεξον μόνον ἵνα μὴ πάθῃ τίποτε ἢ θυγάτηρ μου.

Ὁ μαῦρος ἐχάθη ἐντὸς ὀλίγου ὑπὸ τὸ πυκνότερον τοῦ δάσους μέρος καὶ ὁ Γόμβος ἔμενε πάντοτε ἐν τῇ αὐτῇ θέσει ἔχων τὴν Εὖαν ἐντὸς τῶν βραχιόνων του.

Αἶφνης ὀπίσθεν τοῦ ζώου ἐφάνη ἡ ὑπούλος τοῦ μαύρου μορφή. Πάντες ἠγωνίων καὶ εἶχον τὰ βλέμματα ἐστραμμένα μετὰ φρίκης ἐπὶ τοῦ δούλου, ὅστις ὑψώσας παμμεγέθη σπάθην, ἦν ἔφερε μετ' αὐτοῦ, ἀφῆκεν αὐτὴν νὰ πέσῃ βαρέως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ μεγάλου πιθήκου, ὅστις ἤνοιξε καὶ ἐξέτεινε τοὺς βραχίονας τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἡ θυγάτηρ τοῦ Βάν-δερ-Μπρόκ ἐξέφυγε τῆς φοβερᾶς περιπτύξεως καὶ ἔπεσε χαμαί!

Ἐίγε σωθεῖ.

Φαντασθεῖτε τὴν χαρὰν τοῦ πατρὸς, τῆς μητρὸς, τοῦ γέροντος ναβάβ καὶ πάντων τῶν ἀποίκων τῆς ἐπαύλειως, ὅτε ἡ προσφιλεστάτη κόρη ἐπανῆλθεν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν.

Ἡθικὴ συγκίνησις καὶ μελαγχολία κατέλαβεν ἐπὶ τινα χρόνον τὴν εὐαίσθητον Εὖαν, ἀλλὰ χάρις εἰς τὰς φροντίδας περιφίμου τινὸς ἱατροῦ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς φαιδρότητα καὶ ἔλλησμόνησε τὸ τρομερὸν σύμβαμα, οὗτινος ὑπῆρξεν ἡ ἡρώϊς.

Ὁ Βανδερχέιμ φοβήθεις ἕνεκα τοῦ γεγονότος τούτου δὲν ἤθελε πλέον πιθήκους εἰς τὸν οἶκον του καὶ οὕτω ὁ δυστυχῆς Δάνδολος ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ ναβάβ εἰς τὸ ζωολογικὸν μουσεῖον τῆς Χα-

γης, ὁπόθεν μετέπειτα ἐπέμφθη εἰς Εὐρώπην.

Τὸ δέρμα τοῦ Γόμβου μετηνέχθη ἐπίσης εἰς Εὐρώπην καὶ εὕρισκετο ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς φυσικῆς ἱστορίας τῆς πρωτεύουσας τῆς Ὀλλανδίας.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) Σ. Σολομωνίδης.

Ο ΣΙΑΗΡΟΥΡΓΟΣ ΠΕΤΡΟΣ ΠΩΤ

ΚΑΙ ΤΟ ΣΙΑΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΝ ΑΥΤΟΥ ΣΥΜΒΑΜΑ.

(Κατὰ τὸ Ἀγγλικόν.)

Ἔζη—καὶ ἀναμφιλόγως ζῆ εἰσέτι—ἐν τινὶ πόλει τῆς παραρρήνιου Γερμανίας σιδηρουργὸς ὀνομαζόμενος Πέτρος Πώτ. Οὗτος δὲ εἰργάζετο οὐχὶ ὡς μισθωτὸς μεγάλου τινὸς καταστήματος, ἀλλ' ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι, δι' ἰδίον του λογαριασμὸν, εἰς ἓν μόνον εἶδος καταγιόμενος καὶ κατεργαζόμενος ἐπομένως τοῦτο ἐπιτυχῶς καὶ ἡσυχῶς. Κατεσκεύαζε σιδηροὺς μανδάλους ζῶν μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ ἐντίμως καὶ ἀγαπώμενος ὑπὸ πάντων διὰ τὴν εὐθύτητα καὶ καλοκαγαθίαν του.

Ἀλλὰ τέλειος ἀγγελος—ἂν ποτε τῇ ἀληθείᾳ σιδηρουργὸς δύναται νὰ ᾖ ἀγγελος—δὲν ἦτο· διότι εἶχε τὸ μέγα ἐλάττωμα τοῦ ἀγαπᾶν τοῦ Βάκχου τὸ ποτὸν καὶ μετὰ τὴν πώλησιν τῶν τεχνουργημάτων του ἢ τὸ ἀπόγευμα ἐορτῆς τινος ἕθετο ἐπιστρέφων οἶκαδε μετ' ἄσταθῶν βημάτων, συχνάκις δὲ καὶ συνομιλῶν μετὰ τῆς σελήνης ἢ μετὰ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν καταστημάτων. Ἀλλὰ, τὸ ἐναντίον τῶν λοιπῶν μεθύσων, κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὁ Πέτρος δὲν ἦτο φιλόνηκος· ἀλλ' ἀπλῶς ἠῆρεσεῖτο ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ἐκ τοῦ κόσμου σύμπαντος, ἡσθάνετο ἑαυτὸν εὐδαίμονα καὶ πλούσιον—πλουσιώτερον ἔτι τοῦ Ῥοσχίλδ, μεθ' οὗ δὲν ἐπεθύμει νὰ ἀνταλλάξῃ βίον.

Ἀλλ' ὅταν ἤρχετο εἰς τὴν οἰκίαν τὰ πράγματα δὲν ἦσαν ἐπίσης εὐάρεστα· διότι θύελλα συνήθως ἠγείρετο, ἀκολουθουμένη ὑπὸ σφοδρᾶς

ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Πέτρου βροχῆς, ἦν ὑπέμενον ἡρέμα ὑποτασσόμενος εἰς ὅ,τι τὸ πεπεωμένον, ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ἀγαθῆς του συζύγου, ἦν ἐκ καρδίας ἠγάπα, ἐπέβαλλεν εἰς αὐτόν.

Ἐν τούτοις οὐ πρὸ πολλοῦ συνέβη τι εἰς τὸν Πέτρον Πώτ, ὅπερ ῥιζηδὸν ἐθεράπευσεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐλαττώματός του. Ὁ Πέτρος εἶχεν ἐκτελέσει παραγγελίαν τινὰ διὰ πολλὰς ἑκατοντάδας δωδεκάδων μανδάλων, (τὸ μεγαλείτερον ἔργον, ὅπερ ποτὲ ἀνέλαβε), καὶ διὰ τῆς ἐπιμελείας του εἶχε κατερθῶσει νὰ φέρῃ εἰς πέρας αὐτὰς ἀκριβῶς κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν. Εἶχεν ἤδη ἀποστείλει τὸ μεγαλείτερον μέρος αὐτῶν καὶ ἀπεφάσιζε νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τῷ καλάθῳ του τὰς ἐναλειπομένας ὀλίγας δωδεκάδας, ἵνα φέρῃ αὐτὰς διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς τὸν πελάτην του καὶ πληρωθῇ συγχρόνως.

Πέτρε, εἶπεν ἡ σύζυγός του τείνουσα τὴν χεῖρα ἐν σχήματι ἀποχαιρετισμοῦ, Πέτρε, νὰ μὴ γυρίσῃς ἀργά. Εἶναι μακρυνὸς ὁ δρόμος καὶ μετὰ τόσα χρήματα ποῦ θὰ βαστάς μπορεῖ νὰ σοῦ συμβῇ τίποτε ο' τὸ σκοτεινὸ ἐκεῖνο δάσος, τὴν νύκτα.

Μπα! εἶπεν ὁ Πέτρος, μὴν ἄνησυχῆς, Μαριγῶ! Ἐγὼ ἔνα καλὸν φίλον μαζῇ μου, καὶ ἔδειξε τὴν βαρεῖαν αὐτοῦ ῥάβδον, ἔπειτα τὸν ἀπῆλθε γιὰ τὸν παίρνω.

Ὁ Σπιτς ἦτον ὁ Πομερανὸς κύων τοῦ Πέτρου, ὁ πιστὸς αὐτοῦ σύντροφος, ὅστις συνώδευεν αὐτὸν εἰς ὅλας του τὰς ὁδοιπορίας.

Ὁ Πέτρος οὐδέποτε ἐξήρχετο ἄνευ τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ Σπιτς καὶ ὁσάκις ἔβλεπον αὐτὸν ἐγνώριζον ὅτι καὶ ὁ Πέτρος δὲν θὰ ᾖ μακρὰν.

Ἡ Μαριγῶ ἐμειδίασεν ὑψοῦσα τὸν δάκτυλόν της.

— Πολὺ καλὰ, Πέτρο! νὰ μὴ γυρίσῃς μοναχὰ σπῆτι μετ' ἓνα διπλοῦν Σπιτς.

— Τί θέλεις νὰ πῆς μ' αὐτὸ; εἶπεν ὁ Πέτρος ἐρυθρότερος. Τίποτε, τίποτε ἀπ' αὐτὰ. Ἐκέρδισα ἓνα ποτήρι καλὸ κρασί καὶ αὐτὸ θὰ πιῶ μόνον γὰς τὸν ἀ' Ἐρυθρὸν Λέοντα· μὰ τίποτε παραπάνω, σοῦ κάνω ὄρκον νὰ—

— Ἐλα Πέτρο, μὴ κάνῃς ὄρκους! εἶπεν ἡ σύζυγός του· ὁ Θεὸς μαζῇ σου καὶ μακρὰ ἀπὸ τὰ καπηλεῖα.

Ὁ Πέτρος ἀνεχώρησε μετὰ τὸ βαρὺ φορτίον του καὶ μ' ἐλαφρὰν καρδίαν καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ πιστοῦ του κυνός.

— Διπλοῦν Σπιτς, ναι, ἀλήθεια! ὑπεντονηθόρουσε. Τὴν καλή μου τὴ Μαριγῶ! τίποτε διπλοῦν, θὰ μείνωμεν μονοί—ἔ, δὲν εἶν' ἔτσι Σπιτς;

Ὁ κύων ἀνεπήδησεν ὡσεὶ θέλων νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του, ὅπως ὁ κύριος μὴ λάβῃ καὶ ἄλλον κύνα ἀντίζηλόν του.

Μετὰ τινῶν ὠρῶν πορείαν ὁ Πέτρος ἀφίκετο εἰς τὸν σταθμὸν. Ἦτο θερμὴ θερινὴ τις πρωτὰ καὶ ὁ Πέτρος ἦτον ἀπνυδρημένος καὶ διψῶν· τὰ δ' ἀπαστράπτοντα ποτήρια καὶ αἱ πλήθουσαι φιάλαι τοῦ ἀναψυκτηρίου, ἐπίσης δὲ καὶ ὁ ἀρτίως ἀνοιχθεὶς πίθος ἀφρίζοντος ζύθου μεθ' ὁρμῆς καὶ μετὰ θελημάτων προσεκάλουν αὐτὸν ἵνα πῖνῃ. Ἀλλ' ἀνελογίσθη τὴν Μαριγῶ του εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὴν ὑπόσχεσιν του.

— Ἄνδρας νάσαι, Πέτρε, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, γεμίζων τὴν μακρὰν του πίπαν καὶ στρέψας μετὰ στεναγμοῦ τὰ ἰώτα πρὸς τὸ ἀναψυκτήριον ἤλθον ἐντὸς τοῦ δωματίου, ἔνθα δίδονται τὰ εἰσιτήρια. Ὁ δὲ πῶς ἀπὸ τοὺς δύο μας θὰ νικήσῃ—ἐγὼ γιὰ ἡ δίψα μου, ἔμορμύρισε ἀναφυσῶν ὡς ἀτμάμαξα.

Μετὰ ἐν δὲ περίπτω τέταρτον ἐκάθητο ἐν τῇ συνοικίᾳ, ἐντὸς ἀμάξῃς τρίτης θέσεως διευθυνόμενος ταχὺς, ὡς ῥιπὴ ἀνέμου, πρὸς τὴν πόλιν.

Φθάσας ἐν αὐτῇ διηυθύνθη πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐμπόρου, οὗ τὰς παραγγελίας εἶχεν ἐκτελέσει. Ὁ κύρ Μαρτίνος—οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ ἔμπορος—ἐπήνεσε αὐτὸν διὰ τὴν ἀκριβείαν του καὶ τὴν καλὴν ποιότητα τοῦ ἔργου, ἀπεκάλεσε αὐτὸν ἀριστον τεχνίτην καὶ τίμιον ἄνδρα, οὕτως ὥστε ἡ καρδία τοῦ Πέτρου ἀνεσκίρτα καὶ ἐξωγχοῦτο ὑφ' ἡδονῆς· ἐπέμεινε δὲ ὁ κύρ Μαρτίνος, ἵνα πρὶν ἢ πληρωθῇ ὁ Πέτρος καθίσῃ παρὰ τὴν τράπεζαν, ἐφ' ἧς ἔκειτο ἐρεθιστικώτατον χοιρομήριον, γεώμηλα καὶ φιάλη ῥηνεῖου οἴνου, ἀπαστράπτοντος ὡς ῥέων χρυσὸς διὰ μέσου τῆς λευκῆς ὑέλου.

— Φάγε καὶ πῖε! τὸ ἀξίζεις εἶπεν ὁ κύρ Μαρτίνος, Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ δὲ ἐγὼ θὰ σοὶ φέρω τὰ χρήματα.

Ὁ Πέτρος δὲν περιέμενε νὰ ἐπαναλάβῃ δις τὴν πρόσκλησιν, ἀμέσως ἐπελάβετο τοῦ ἔργου, λαβόντος καὶ τοῦ Σπίτζ τὴν μερίδα του. Ἡ φιάλη δὲ εἶχε κενωθῆ, τὰ γεώμηνλα εἶχον γείνει ἄφαντα καὶ μέγα ῥῆγμα εἶχε ποιηθῆ ἐπὶ τοῦ χοιρομηρίου, ὁπότε ὁ κύρ Μαρτίνος ἐπανῆλθεν λέγων:—

— Σοῖδ'φείλω ἀκριβῶς 190 τάληρα· ἀλλὰ θὰ σοὶ τὰ κάμω 200, ἐπειδὴ τὸ ἔργον σου εἶναι τόσον καλόν καὶ εἰς τὴν προσδιωρισμένην ἡμέραν τελειωμένον.

Καὶ ἐμέτρησε 200 σιλιπνά νέα τάληρα ἐπὶ τῆς τραπέζης· συγχρόνως δὲ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ νέαν μεγάλην παραγγελίαν.

Διακόσια τάληρα! Τοσαῦτα χρήματα διὰ μιᾶς ὁ Πέτρος οὐδέποτε ἔσχεν, οὐδ' ἐν τοῖς ὄνειροις του ἔτι. Περιεφέρετο ἐν τοῖς ὁδοῖς τῆς πόλεως ὡς ἔαν ἔφερε πτερά, αἰσθημα δὲ τι εὐαρεστήσεως, ὁποῖον οὐδέποτε πρότερον εἶχεν αἰσθανθῆ, ἠῦφραινε αὐτὸν καὶ ἔψαυε τὰ θυλάκια του, πλήρη ἀργυρίου, ὡς εἰ λέγων: « Πόσον κοστίζει ὅλη ἡ ἐπαρχία; τὴν ἀγοράζω μὲ μετρητά! »

Ὡφείλε δὲ φρονίμως ποιῶν νὰ ὑποστρέψῃ οἴκαδε ἡδῆ· διότι ἡ συνολικὴ ἀνεχώρει μετὰ ἐν τέταρτον.

(ἔπειτα συνέχεια)

Σ. Ι. Π

ΜΕΤΑ

ΔΙΑΜΟΝΗΝ ΕΝ ΤΩ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩ

Α.

Τὸν πόδα ἔφερον βραδὺς πρὸς τὸ νεκροταφεῖον, τὸν τόπον ὅνπερ δάκρυα ὑγραίνουσι καὶ πόνοι, κ' ἐζήτησ' ὄντος προσφιλῶς νὰ εὔρῃ τὸ μνημεῖον, ὃ εἰς τὰ σπλάχνα μου ἐντὸς δὲν ἔσθυσαν οἱ χρόνοι.

Ἐπὶ τοῦ τάφου ἔκλινα τὸ γόνυ μου δακρῦων κ' ἐζήτησα μὲ στεναγμοὺς οἴμοι! καρδίαν φίλην, τὴν ἔχουσιν ὡς σκέπη τῆς τὸ μάρμαρον τὸ κρῦον, πλὴν κεκλημένῃν εὔρον φεῦ! τοῦ τάφου τῆς τὴν πύλην.

Ματαίως ἐξεζήτησα γνωστὴν τινὰ εἰκόνα, ματαίως φεῦ! ἐζήτησα τὴν προσφιλεῖ καρδίαν, ἵνα τοῦ στήθους μου ἐντὸς παύσῃ τὴν ἀλγηδόνα, δὲν εὔρον εἰ μὴ ἔρημον καὶ σιωπῆν βαθεῖαν.

Ἐσίγησε τὸ παρελθὸν ὑπὸ σκιᾶν ἱεῶς, τὸ μέλλον μόνον ἔμεινε κ' ἐκεῖνο τεθλιμμένον τοῦ ἔαρος μου τῆς ζωῆς ἡμέρας τὰς ὥραιας θὰ ἀτενίσω τοῦ λοιποῦ δεδακρυσμένως, στένων.

Β.

Ὡ σεῖς, ὦ κόσμοι φοβεροὶ τοῦ πλουτωνεῖου κράτους, ἀνολεσάτε μοι πρὸς στιγμὴν τὴν πύλην τοῦ μνημεῖου. πρὸς τί, θεῖ, τοὺς ἔπλασες πρὸς τὸν θνητὸν ἀδάτους, πρὶν ἐπ' αἰετὶ καλύψ' αὐτὸν σκιά σταυροῦ ἁγίου,

Ὡ γῆ παμφάγος σχισθητι ταχύτατα εἰς δύο καὶ ἄριστον ἐλεύθερον τοῦ στήθους σου τὴν θέαν, ἵν' ἐλευθέρως ἴδωμεν ἐν μυστηρίῳ πόλις καλύπτει, οἴμοι! ἀπηνῶς τῆς γῆς πάσαν ἰδέαν.

Δεσμοὶ τραγεῖς ἐπὶ τῆς γῆς κρατοῦν σε, ἀνθρωπότης, καὶ δεσμευμένην σ' ἔχουσιν ἐν πόνοις καὶ ἐν λύκαις, καὶ ἐπὶ βράχου ἴστασαι ὡς Προμηθεὺς δεσμώντης, ἐν' ᾧ τὰ σπλάχνα σου δεινῶς ἐσθλοῦσαι οἱ γῦπες.

Αἰωνιότης εἶν' ὁ εἰς καὶ τᾶγγωστον ὁ ἄλλος, πλὴν ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν αὐτοὺς σιγῇ καλύπτει, καὶ μόνον ὅταν δεινωθῇ ὁ τῆς ψυχῆς μας σάλος, μίαν ἰδέαν ἐξέλλον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ῥίπτει.

Γ.

Πλὴν οἴμοι! ποῦ μὲ φέρουσι αἱ ἀσέβεις τῆς οὐδύνης· ζητῶ τὸ ἄγνωστον ἐγώ, τὸ ἄγνωστον εἰς ὅλους, ζητῶ ζωὴν ὑπὸ σκιᾶν τῆς θαλερᾶς μυρσίνης, ζητῶ ματαίως ἐπὶ γῆς τοὺς οὐρανίους θόλους.

Εἶν' ἡ ζωὴ τὸ ἄγνωστον κ' ἡ λύσις του τὸ μνῆμα, κ' ἐπὶ τῆς γῆς ζητοῦμεν φεῦ! τὴν λύσιν του εἰς μάτην· μάτην ζητοῦμεν τάπειρον μὲ ἡσυχον τὸ βῆμα νὰ φάσωμεν καὶ λύσωμεν τὴν Γόρδιον ἀπάτην.

Γ. Κ. Υ.